

Előfizetési díj:

Negyedévre	1 frt
Félévre	2 frt
Egész évre	4 frt

Egyes szám 20 kr.

Mégjelen havonkint
kétyszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
Ferencz-körút 16. sz.
I. emelet 5 a.Kiadóhivatal
József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Főv. Magyar Vivó-Egylet,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Első Vivó-Club,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet.
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.

Kolozsvári Athletikai Club.
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmenyi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet.
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület.
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-egylet,
Magyar Úszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,

Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet.
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyeyi Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet
Quarnero csónakázó-egylet.
Sátoraljai helyi Korcs.-Egyl.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár Németi torna és vivó-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Az ifjusági tornaversenyek.

Már únott dolognak tűnik fel az ifjusági tornaversenyekről e lapban írni, de talán nem lesz felesleges, ha azt hányjuk-vetjük meg, hogy helyes volna-e ez évben is megtartani a kerületi versenyeket. — Az e tárgyban kiadott ministeri utasítás azt mondja, hogy az intézeti versenyek minden évben megtartandók, az országosak két-három évi időközben, míg a kerületi tornaversenyek ez utasításokkal nem rendszeresítetnek.

Arról most szó sem lehet, hogy a múlt évi hatalmas verseny után országos verseny lenne rendezhető, de a kerületi versenyekre rákerülhetne a sor ez évben is. — Az igaz, hogy az idő a vidéken rendezendő versenyekre nézve már kissé előre haladt, különösen oly városokban, hol eddig még ily versenyt nem rendeztek, hol sem kellő versenytér, sem kellő gyakorlottság nincs. No de ez még nem volna elég gátló ok arra, hogy a versenyek azon esetben, ha az egyes városokban kedv, áldozatkészség és tevékeny munkások akadnak, meg ne tartassanak.

Az ifjuság versenyző kedve évről évre növekedőben van és a tornász — készülség mindig kielégítőbb lesz; e szempontból akár minden esztendőben elég okkal volnának a versenyek rendezhetők. — De a mi tanulóágunk egészében véve szegény és a versenyeken e miatt nem igen vehet részt. — Az utazás, a versenyruha, a pár napi étkezés minden alkalommal 10—15 frtba kerül és ezt a tanulók nagy része nem bírja meg. — Az volna tehát

az iskola fenntartó hatóságok gondja, hogy e bajon segítsenek. Az állami költségvetésben a versenyek rendezésére felvett csekély összegből e célra kevés fordítható és nem is remélhetjük, hogy a miniszterium rövid időn ez összeget felemelhesse.

A pénzühiánya úgy az ifjuságnál mint a hatóságoknál arra int, hogy a versenyeket ne rendezzük sűrűn egymásután. De e körülménynél fontosabbok, hogy az idén elmaradjanak a versenyek, abban rejlik, hogy elvesztik ünnepeles jellegüket, az országos érdeklődést az ifjusági versenyek úgy a közönség mint a tanulók előtt, ha egymás után követik egymást.

Az idén nézetünk szerint az lenne a teendő, hogy az intézeti versenyek lelkesebb szigorubb megtartásával készüljünk a jövő évi nagy versenyre. — Az 1892-ben kiadott utasítások elrendelik az intézeti tornaversenyek megtartását, és az eredmények több iskolánál kitünőek is voltak, de rendezésükben nem volt olyan egység mely zálogul szolgálna a másik évben rendezendő országos vagy kerületi verseny sikerének. — Ebből a célból alakuljon meg minél előbb a jövő évi országos, vagy kerületi versenyt rendező bizottság és még ez évben küldje meg az intézeteknek a verseny programját, hogy abból már az idejéig intézeti versenyek anyaga kiteljék. Ezek az intézeti versenyek így egyöntetű rendezés mellett próbái lesznek a nagy versenyek.

Az egyes iskolák verseny-győztesei nyerjenek kitüntetések, de versenynek vétessék az intézetekben elbíráható szertornázás is. Az

idei állami költségvetésben szereplő összegből, ha más nem, érmek volnának küldhetőek az egyes iskoláknak.

A fővárosi és nagyobb városok iskolái rendezzék nem kiválógatott, hanem lehetőleg összes növendékeikkel együtt ez idei versenyeket együttesen. Ez által a nagyobb tömegekben való gyakorlatokat is megtanulják a fiúk, a tanárok is megszokják az ezrek vezetését. — A főváros tanulói számára remélhetően még rendelkezésükre fog állni a milleniumi versenytér, hol kevés költséggel tarthatják meg hatalmasnak ígérkező versenyeket.

Meg kell még emlékeznünk az egyes tornanároknak kedvetlenségéről is, mely az eddig rendezett versenyek tapasztalatain támadt. Azt gondoljuk, hogy e kedvetlenségnek legfőbb oka abban, a versenyrendezéssel járó felette fárasztó és sok időt rabló munkában, rejlik, melynek méltánylására eddig alig gondolt valaki. *) A tornatanár, kinek fizetése alig elég a megélhetésre, szabad ideit nem szentelheti egészen az iskolának.

A hónapokon át egész délutánokon való versenyre készülni bizony sok lelkesedést lehasít. Ennek orvoslásáról is gondoskodni kellene. Egy bármily lelkes csapat fáradt és kedvetlen vezérrel győztes csatát nem vívhat. Ezt eléggé tapasztalhattuk *eddig versenyein*.

Arról irni, hogy a versenyeket a legpontosabban rendezzék, talán már kellemetlen olvasni de még most is szükséges, mert még egyetlen versenyünk rendezése sem sikerült e tekintetben. Ezért is jó lenne, ha a nagyobb tömegű városi versenyek rendezése készítené elő a kerületi versenyeket.

Ha azonban a magas miniszterium még ez évben elrendelné a kerületi versenyek rendezését, nagy ohajtandó volna, hogy minél előbb megkapják az iskolák az erre való felhívást, mert a versenytérről való gondoskodásra sok idő kell.

Magyar Athletikai Szövetség.

A Magyar Athletikai-Club felhívása az összes magyarországi sportegyletekhez.

Minden nemzetnek van egy reménye, — egy nagy álma, melynek megvalósulásában törhetetlenül bizik és hisz: a nemzet nagysága, boldogsága, jövő hatalma. Azok a nemzetek, melyeknél ez álmok már valóra váltak, a tehetség és erő minden igyekezetével iparkodnak nagyságukat, hatalmukat megtartani, azok pedig, melyek még ezt a célt el nem érték, minden eszközt megragadnak, hogy reményük teljesüljön.

Hogy pedig ez a reménység üres vágyakozás ne

*) Pár iskoláról tudunk, hol a tornatanár a munkáját elismerésben és pénzben is méltányolták,

Szerk.

legyen, kell, hogy a nép szellemben testben erőre jusson. Az erő jövője a hatalom, — a gyöngesége az elbukás. Ezt a nagy igazságot mindenkor nagy nemzete megértette s követte.

E nagy igazság teljes mevalósulásán munkálunk mi is, a kicsiny Magyarhon számra kevés, buzgóságra folyton erősödő sportegyletei. Értjük, s lassankint teljesen átérezzük a kitűzött nemes hivatást: testben egészséges, életerős ifjakat nevelni a hazának. Ez a végső célja minden sportirányu egyesülésünknek, s ha az alkalmazásba vett eszközök megvalogatásában eltérünk is egymástól: ezen végcél közösségében egyesülnek a széthúzó erők.

Egyleteink jó része immár megértette, vagy inkább kezdi megérteni a kor sportirányát. Látja, tudja, hogy a merev békókba szabott tornázás ütenyre alkalmazott katonai szöglettességével, a szerekbe beléfojtott ambíciójával a magyar vér szabadságszerető gondolkodásával meg nem egyezik. Tapasztalja, hogy az atletika: a szabad mozgást követelő futás, ugrás, birkozás, uszás, ököl- és kardvívás, kerékpár, evezés, lapdajátékok lélekfejlesztő szórakozásai az egyetlen mód arra, hogy a torna egyhanguságától elsziboasztott vagy megirtóztott magyar szívet újra a testedzés ápolásának helyes irányába vezérelje.

Napról-napra több a hive a nemrég félreismert még félreismert vagy teljesen ismeretlen atletika buzgó hiveinek.

S most, hogy az egyre nagyobb arányokban fejlődő sportélet, — külföldi diadalaink, — s az utolsó tény: a szomszédos külföld osztrák-magyar bajnokságának tiltakozásaink daczára megtörtént illetéktelen kiírása immár elodázhatatlanná teszi az atletikát űző magyar sportegyleteknek czéjük érdekében s a magyar atletika tekintélyének megóvására egy szövetségbe való tömörítését, örömmel ragadja meg az alkalmat a „Magyar Athletikai Club“, mint a hazai szabad sportokat feledhetetlen emlékü- alapítójának nyomán Magyarhonba áttűtetett s már 21 év óta fejlesztő egyesület, hogy csatlakozásra, szövetség-alakításra kérje föl elvtársegyleteit.

A „Magyar Athletikai Szövetség“ rendeltetése:

- a sportszerűség tekintetében egyöntetű elveket megállapítani;
- a magyar athl. egyesületek érdekeit képviselni, azok tekintélyét úgy bel- mint külföldön megvédeni;
- a magyar athl. verseny-ügy rendjét minden sportág tekintetében szabályozni s a magyar eredményeket hitelesen és illetékesen megállapítani;
- versenyeket rendezni, bajnokságokat stb. kiírni;
- a magyar atletika fejlődésének helyes irányelveit segédkező tanácsadással, vezérlő példaadással kijelölni;
- végül a magyar athl. egyesületek által gyakorolt sport magyarságát dokumentálni, sportunk önállóságát kétséget kizáró módon beigazolni.

Alapszabály-tervezetünk alapeszméje abban kulminál, hogy a szövetség összes egyleteinek képviselőletét biztosítsa s lehetőleg egyszerű szervezet mellett az egyesületek pénztárainak arányos, de föltétlenül csekély megterhelhetése segélyével létesítse a szervező-hatóság igazgatását.

A sportok egyéb ágaiban ily szövetségek üdvös működése szemünk előtt áll. Látjuk a „Torna-egyletek országos szövetségét“ a „Magyar evezős-egyletek szövetségét“ és a „Magyar Kerékpáros Szövetségét“. Az utóbbi két szövetség munkájának eredményei az illető sportágak rohamos emelkedésében szembetűnők; s hogy

az országos torna-szövetség hatalmas testületi ereje dacára csak pang, az csupán a magyar fölfogás szem elől tévesztésével megkezdett tornairány életképtelenségének egyszerű eredménye.

Azon reményben, hogy magyar sportegyleteink a hívó szót megértik, az összes athletikát is gyakorló s annak bármely válfaja iránt lelkesülő hazai egyleteket meghívjuk a f. évi márczlus hó 21-én délutáni 5 órára clubunk kaszinójának Szent-Királyi-utca 22. sz. a. levő helyiségeiben megtartandó alakuló szövetségi közgyűlésre.

Legalkalmasabbnak találjuk, ha a társegyletek közgyűlési vagy választmányi határozattal megbízandó két kiküldöttet választanak, vagy a fővárosban élő ismerőseik kettejét képviselőikre fölkérjük, — felhatalmazván őket arra, hogy az egylet nevében az alakuló közgyűléseket nyilatkozhassanak és szavazhassanak, — nehogy szövetségünk megalakulása formai akadályokba ütközzék.

Magyar Sportegyletek!

Athletikai Elvtársaink!

A legszebb érzés a teljesített kötelesség tudata. Nekünk áthatva kell lenni azon eszmétől, hogy magyar ifjuságunk testi épsége, ereje, tehát a nemzet nagysága, jövő hatalma a magyar társadalom kezébe van letéve, s hogy a magyar testfejlesztés életképes irányát mi képviseljük. Céljaink tudatában, erőink kicsinységének ismeretében kettőzött kötelességérzet, akarat erő kell, hogy vezéreljen bennünket.

Egyesüljünk, szövetkezzünk, hogy kitűzött céljainkhoz közelebb érvényesüljünk. Hivatásunk nemessége nem engedi, hogy egy pillanatot is a tétlenségnek, a zsibbadt közönynek dobjunk oda.

Ismerjétek meg a hívó szó hazafiasságát, kicsinyes torzsalkodásoktól ment ügybuzgalmát. Tárt karokkal fogadjuk úgy a tőlünk talán pillanatra eltávolodott, — de a magyar sport eszméiért hevülő társegyleteket, — mint a számra nézve talán kisebb, az ország központjától, bármi távol eső clubokat. Hiszen valamennyiünket egy közös végcél ideálja lelkesít, s nincs nehézség a mit összetartással, együttérzéssel leküzdeni, elhárítani ne lehetne.

Reméljük, erősen hiszszük, hogy egy nagygyűlésű „magyar athletikai szövetség” fogja közös törekvéseinket jutalmazni.

Budapest, 1897 február hó.

A „Magyar Athletikai Club” választmányának 1897. évi február hó 27-én hozott határozatából folyólag.

Andrássy Géza gr.
a M. A. C. elnöke.

Sztankovits Szilárd
a M. A. C. úttkára.

Gerenday György
a M. A. C. vezető alelnöke.

E lelkes hangú felhívást azzal a reménnyel tesszük közé, hogy eredménye, ha nem is teljes, de kielégítő lesz. Mi magunk mindig a mellett foglaltunk állást, hogy csekély számú egyleteink egy nagyobb országos torna és sportszövetségben kapcsolódnak egybe! Ebből a célzatból indítványoztuk és munkáltunk közre a kiállítási torna és sportbizottság megalakításában remélve, hogy e magból hatalmasabb fa fog nőni. A múlt év azonban nem erősítette az egyletek közt az egyetértést sőt lázította, sőt a már erősödésnek indult torna-szövetség is, mint lapunk egy legutóbbi számának egy beavatott szakember tollából kikerült első cikkbe is tanúsítja, gyengébb lett.

Most, mikor országunk legtevékenyebb és legked-

veltebb egylete a M. A. C. veszi kezébe az új szövetség alakításának az ügyét, azt biztosan hihetjük, hogy kudarcot nem vall vele. Hogy a szövetség hasznos munkát fog végezni, azt is láthatjuk a felhívásból. Sőt azt is el kell ismerni minden ahhoz értőnek, hogy a szövetségre váró feladatokat a Torna-szövetség meg sem is oldhatta volna. Elég itt a torna-szövetségi versenyszabályokra hivatkozni, melyek a mai sportviszonyoktól fél századdal hátra maradtak.

Hogy a M. A. C. megpróbált a Torna-szövetséggel karöltve munkálni, az köztudomású, de miután általunk is helyeselt elveit nem érvényesíthette, a maga útján halad tovább.

Lesz tehát egy torna és egy athletikai szövetségünk, s az egyletek hajlamaik szerint választhatnak a két irány közt.

Talán el fog jönni az idő, mikor e két tábor egyesül; a tisztultabb felfogások, az elcsendesült ellentétek kibékültével be áll azon arany kora a testgyakorlatoknak, melyben egy hatalmasabb munkára képes, egységes szövetkezet fogja vezetni most széthúzó egyleteinket. — Addig is kedvet és kitartást kívánunk az új szövetség munkásainak.

A Budapesti Tornaegylet életéből.

A m. hó 20-án tartott közgyűlésen az egyesület működését a választmány a következőkben ismertette: Tisztelt közgyűlés! Az 1896. tornaévi működésünkről szóló jelentésünket a következőkben van szerencsénk előterjeszteni;

Mindenekelőtt kiemelendőnek tartjuk azt a körülményt, hogy az 1896. évi április hó 25-én tartott közgyűlés az alapszabályok némely szakaszainak megváltoztatását határozván el, a módosított alapszabályok felsőbb jóváhagyást nyertek. A módosított alapszabályok értelmében a tornaév most már nem, mint eddig volt, márczusi hó végével, hanem a naptári évvel egybehangzóan december hó végével záródik s ennél fogva jelentésünk is ez alkalommal nem egy egész esztendőre, hanem a lefolyt 1896. év utolsó kilenc hónapjára szól; a felsorolt adatok is ezen időszakra vonatkoznak.

Az 1896. évi április hó 25-én tartott alakuló választmányi ülésen jegyzőkül Dr. Ary Pál és Dr. Ernyey Pál, pénztárosnak Rónay Emil, ellenőrnek Ballassa Gyula, és szertárosnak ifj. Ujhelyi Sándor urak választottak meg.

A pénztári kimutatás szerint az 1896. tornaévre a rendes bevételek 7611 frt 62 krral, a rendes kiadások 7569 frttal irányoztattak elő.

Ezzel szemben bevételek czimén befolyt 5536 frt, kiadások pedig 4524 frt 81 krt tettek ki, úgy hogy a bevételek 2075 frt 62 krral maradtak el az előirányzott összegtől, a kiadások pedig 3044 frt 19 krral kisebbek az előirányzatnál, a mi a fentebb említett azon körülményben leli magyarázatát, hogy ezen adatok nem egész évre, hanem annak csak kilenc hónapjára vonatkoznak. A pénztári állapot 1011 frt 19 kr. maradványt tüntet fel.

Egyletünk tagjainak száma a megelőző évhez képest 5-tel csökkent, volt ugyan is:

	1896. márcz. 31-én	1897. decz. 31-én
tiszteletbeli	2	2
alapító	56	57
működő	299	292
pártoló	89	90
összesen	446	441

A hetenként háromszor (hétfőn, szerdán és pénteken) tartott órákban résztvett összesen 70 órán 2217 tag.

Egy tornaórán átlag 31·6 tornász tornázott, a mi múlt évi 30·8 átlaghoz képest örvendetesemelkedést mutat; június hó második felében, július és augusztus hónapokban a tornázás szünetelt.

Az 1896. évi október 1-étől kezdődőleg hetenként háromszor az egyleti művezető vezetése alatt 24 egyleti tag részvétele mellett vívótanfolyam tartatik; volt összesen 32 vívó óra, melyekben 425 tag vett részt.

Átlag tehát egy órán 13·2 tag vívott.

Egyesületünk 1896. évi december hó 7-én tartotta meg fényesen sikerült díszturnázását, melyben összesen 52 tag vett tevékenyen részt. Ez alkalommal súlyzókkal végzett szabadgyakorlatok és rendszeres csapattornázás után fokozatos gyakorlatok a magas nyújtó mutattattak be, a mit a mintacsapat tornázása követett ugró asztalon. Ez után összetett versenyt rendeztünk, mely állott gyakorlatokból a magas nyújtón, magas ugrásból és súlydobásból magasba. Az első díjat (egyleti nagy ezüst érem) Rupp Jenő, a második díjat (egyleti kis ezüst érem) Dr. Porteleky Lázló egyleti tagok nyerték el, Külön dicséretet érdemelt ki Gires Ágost egyleti tag.

Meg kell még említenünk, hogy az 1896. évi november hó 20-án sikerült kisebbszerű házi versenyt rendeztünk, melyben 56 tag vett részt. A győzteseket emléktargyakkal tiszteltük meg.

Az 1896. tornaév keretében folytak le az ezredéves országos kiállítás és annak ünnepei, a melyeken egyletünk is tevékeny részt vett. Nevezetesen kiállítottuk egyletünk tornacsarnokának és belső berendezésének terveit és alaprajzait, továbbá az egyletünk által kiadott s a magyar sport irodalom terén úttörőnek jelezhető lawn-tennis szabályokat. A tornacsarnok tervei és alaprajzai kitűnően sikerült másolatait Schömer Ferencz tagtársunk volt szíves egyletünk rendelkezésére bocsátani, a kinek kötelességünknek ismerjük, e heyyt is köszönetünket nyilvánítani. Az országos tornaszövetségnek az ezredéves országos kiállítás alkalmából rendezett V. szövetségi torna-ünnepélyén 1896. évi június hó 4. és 5. nappain egyletünk testületileg vett részt és pedig a szabad gyakorlatokban és csapattornázásban 43 taggal, a hajító labdajáték-versenyben 10 taggal.

Az előtornászokban mutatkozó hiány megszüntetése céljából elhatároztuk előtornászképző-tanfolyam megindítását és ez irányú felhívást intéztünk tagjainkhoz, azonban ez irányban törekvésünk részvét hiányában eredménytelen maradt.

Meg kell e helyütt említenünk, hogy az egyleti művezető vezetése mellett középiskolai tanulók részére külön tornatanfolyamot engedélyeztünk.

A tornacsarnok berendezése a tagok nagyobb számánál és fokozottabb érdeklődésénél fogva eddigi állapotában már az igényeknek alig felelve meg, különösen abból a célból, hogy csarnokunk addig is, míg annak kibővítése iránt kellő eszközökkel rendelkezhetnénk, a tagok nagyobb számát is képes legyen befogadni, a tornaszerek célszerűbb elhelyezését határoztuk el és

a nyújtó-oszlopoknak a csarnok déli oldalára való áthelyezése által elértük azt hogy a csarnok középső része is egész terjedelmében szabadon használhatóvá lett.

Az ó-budai torna- és vívóegylet zászlóavatási ünnepélyén egyletünk is képviselve volt, a testvéregyesület zászlaját egyletünk nevében alelnökünk Dr. Czölder János megkoszoruzta, annak díszturnáján pedig 14 egyleti tagunk tevékeny részt is vett.

Sajnosan kell emlékeznünk arról a körülményről, hogy eddigi fáradhatlan működésünk daczára nem sikerült oly alkalmas területet nyerni, melyen az előbbi évek mintájára a Lawn-tennis sport és a labdajátékok egyéb nemei rendszeres üzését folytathattuk s fokozhattuk volna. Nehogy azonban e nemes sport üzésétől tagjaink megfosztva legyenek, egyleti helyiségünk udvarán egy tennis-pályát állítottuk. Együttel elhatároztuk, hogy a lawn-tennis szabályoknak most már harmadik kiadását rendezzük oly módon, hogy a szabályokon kívül a játék leírását és egyéb gyakorlati útmutatásokat is tartalmazzon. Az új kiadvány elkészül és rövid idő múlva meg fog jelenni a könyvpiaczon.

A tekepályát az eddigi szokáshoz hiven a lefolyt évben is fentartottuk s az a nyári időszak alatt állandóan sűrű látogatásnak örvendett. A tekepálya ez évben 192 frt 90 krt jövedelmezett, mely összegből 112 frt 73 krnyi kiadás fedezetvé, marad tiszta jövedelemként 80 frt 17 kr.

Budapestben, 1897. évi február hó 3. napján.

A választmány nevében:

Dr. Ernyey Pál,
jegyző

Kollár Lajos,
elnök.

A honvéd hadapród-növendékek mulatsága.

Ismét szép tanuságát nyújtotta a Ludovika akadémiában a hadapród növendékek mutatóvanyainak sorozata annak, hogy ez egyetlen magyar katona intézetünkben a fiatal nemzedék igen helyes alapon neveltetik. Fényesen beigazolták az ügyes növendékek, hogy a szigorú és merev katonai, testi kiképzés mellett szellemi műveltségük is lépést tart fokozatos haladásukban. És ez igen helyesen van így; megszűnt már az a régi felfogás, hogy katonáinktól csak tisztán a szolgálati ügyekben való képességet várjunk. Beolvadt már — különösen a magyar honvéd tisztikar — teljesen társadalmi életünkbe, hol szellemi műveltségükkel, társadalmi jó modorukkal inkább hódítanak, mint a régebben a katonáknál divatos kihívó modorukkal s kardcsörtetésükkel.

Az intézet derék parancsnokát Csesznák Benő honvédtábornokot illeti meg első sorban ez üdvös munkánál a feltétlen elismerés, ki nemcsak parancsnok az intézetnek, de egyszersmind a legtelkebb kezdeményezője és fáradhatlan munkása is a reá bízott növendékek ily irányu kiképzésének. A megjelent igen nagy számú díszes közönség osztatlan tetszés nyilvánítása az egyes mutatóvanyok jól sikerülte alkalmából, bizonyára szólt nemcsak a működő növendékeknek, hanem a kedvelt parancsnoknak is.

Az ünnepély f. hó 1-én a Ludovika akadémia tornatermében folyt le. A legszebb női közönség gyűlt egybe az ifju hadfiak mutatványaiban gyönyörködni. Hogy a csillogó sok egyenruha is emelte az ünnepély fényét az természetes. A zsufolt teremben a parancsnokon kívül ott láttuk: Rohonczy, Durman, Svetics, Vojnarovits altábornagyokat, dormándi Dormándy tábornokot, Forster, Szlavy, Halassy, Bodnár, Klein törzstiszteket és Kisfaludy Nándor honvédelelkeszt.

Az estély sorrendjét képezték: komikus énekek, szindarabok, monologok és tornászati mutatványok

Teljes elismeréssel adózva az ügyesen és sokszor meglepő bravuros szellemi produktioknak, bennünket azonban mint a testi nevelés kronikáit legjobban érdekelt az e téren látott valóban igen szép mutatvány. Az ős Budavárról visszamaradt „Jamo“ társaságot mutatták be s a szépen elénekelt kedvelt dallam után egy spanyol tánczot produkáltak, de annyi ügyességgel és praecisitással, mely bámulatra ragadott mindenkit. A tánczot a már tavaly is szép eredményeket elért Németh Lzjos főhadnagy tanította be, fáradtságot nem ismerő buzgalommal s kiváló személyes képzettséggel. Záradékol jöttek a torna produktiók itt mutatták be aztán a növendékek, hogy a testi ügyesség és erő mily szépen van náluk kimívelve s mire képesek helyes vezetés mellett. A függöny felgördültével szemünk előtt voltak az ügyes tornászok egy szép gulát alkotva, majd a gulából kibontakozva egyenként mutattak be a parterre tornászati nehezebb részeiből sokat, még a szaltók sem maradtak el. Mesterük Orbán Pál főhadnagy volt, az ügyesség és nagy biztonság a nehéz gyakorlatok kivitelénél igaz mértéke és dicsérete is a mesternek. A közönség is elismeréssel adózott a szép mutatványoknak.

A szépen sikerült estélyi rendezésénél n szavaltai részben Unterländer százados és Hayniss Győző főhadnagy fejtettek ki dicséretes munkásságot.

A Nemzeti Tornaegylet működéséről.

A Nemzeti Tornaegylet m. hó 6-án Berzeviczy A. elnöke alatt tartott közgyűlésén a választmány az egylet működéséről kimerítően számot adott. E jelentésből közöljük az alábbi általánosabb érdekű részeket:

Az egylet az évben összesen nyolcz kirándulást rendezett, még pedig 4 félnapos és 4 egész napos, összesen 59 taggal.

Hogy az ez évben rendezett kirándulások száma a tavalyit nem múlja felül, sőt kevesebb, részint onnan van, mert az előkészületek a májusban tartott mintatornázásra, és szövetségi ünnepélyre sok időt vettek igénybe, de leginkább onnan, mert a tavaszi rossz időjárás sokszor lehetetlenné tette azokat.

Labdázás csak hat ízben volt 77 taggal. Ezt is gyakrabban és nagyobb részvétellel lehetne üzni, ha rendezés játékerünk volna. Az üggető versenypálya már nem állt rendelkezésünkre s így kénytelenek voltunk játékukat a lóvásártéren gyakorolni, a mely különféle körül-

menyek miatt (bekerítetlen, göröngyös terület) nem alkalmas.

Házi versenyt tartottunk november 7-én. A kezdők versenyében (távolugrás) Stalmár Géza, a haladók versenyében (korlát) Winklar Zsigmond, a képzettek versenyében pedig (nyújtó) Brtunhuber Béla volt a győztes

Fényesen sikerült minatornázást tartottuk május május 10-én este 6 órakor a kiállítás területén a zene-csarnokban, melyben a budai tornaegylet 12 tagjával 120 tornász vett részt.

A verseny a következő sorrendben folyt le: 1. felvonulás, 2. szabad-gyakorlatok vasbotokkal, 3. csapatornázás, 4. társas mű-botgyakorlatok, 5. mintatornázás a magas korláton rugó deszkával és 6. létra gulák.

Disztornázást tartottuk még december 12-én. Ezen disztornázás rendkívül nagyszámu s előkelő közönség előtt lett megtartva s büszkén emelhetjük ki, hogy ezen disztornázás a legfényesebben sikerültek közé tartozott. — Jelen volt ez alkalommal dr. Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter ur és a közélet s a társadalom sok más előkelő tagja.

Győztesek lettek ezen disztornázás alkalmával Brunhuber Béla és Topavicza Momcsilló. kiknek az erre vonatkozó diszoklevelek kiszolgáltattak.

A disztornázás, melyet Maurer János kiváló buzgalommal és szakértelemmel rendezett 120 tornász vett részt.

Egyletünk részt vett még 80 taggal a június 4-én és 5-én tartott magyar tornaegyletek szövetségi ünnepélyén, melyben nemcsak az egyénenkénti, de különösen a tömeges versenyekben fényes győzelmeket aratott.

A kötélhuzás, hajító-labda és mintacsapat versenyben a mi csapataink vitték el a díjakat, egy-egy ezüst serleget, melyet a székes főváros tanácsa tűzött ki. Ezeket kívül szövetségi diszoklevelet nyert egyletünk a mintacsapat tornázásért és szövetségi oklevelet a csapatornázásért.

Az egyénenkéati verseny II. csoportjában (nyújtó, bak, sulyemelés) Brunhuber Béla volt a győzt es, a ki ülönben ezen versenyek alkalmával több kiüntetésben részesült. Ő nyerte el 1 drb. az orsz. torna- és sportbizottság által felajánlott aranyérmét és szövetségi diszoklevelet, mint első díjat; 2 drb az orsz. torna- és sportbizottság által felajánlott ezüst érmét és 2 drbszövetségi oklevelet, mint 2 ik díjat. Kitüntetésben részesült továbbá Tapavicza Momcsilló az 1 drb az orsz. torna- és sportbizottság által felajánlott ezüst érmef és szövetségi oklevelet nyerte, mint 2-ik díjat.

Az evező-csapat az elmúlt nyáron is derekasan meg felelt feladatának, a mennyiben evezést 40 alkalommal rendezett, mely evezések, valahányszor az időjárás engedte, úszással is össze voltak kötve. E fokozott működést részben annak is lehet tulajdonítani, hogy egy alkalmasabb csónakot vásárolt a társaság 140 frtért. Az evezés többnyire egész napos kirándulásokhan gyakoroltattott.

A közgyűlés a választmány jelentését tudomásul vette és a azután következő választáson elnökké egyhangulag Berzeviczy Albertet választották meg. Aelnök lett: dr. Vétsey István titkárugyész: Bernát Béla pénztáros: König Géza orvos: dr. Perényi István, szertáros; Szúk Géza. számvizsgálók: Rainer Kálmán, Walkó Lajos, Schlesinger Márk. A közsgyüles után társasvascsora után.

A testi nevelés a képviselőházban

Szabó István országgyűlési képviselő f. hó 3-án a testi nevelés érdekében tartalmas beszédet mondott, melyből az ügyünkre vonatkozó részt egész terjedelmében érdemesnek látjuk a közlésre. — Szabó eddig is szóval és tettel igaz harczosa volt ügyünknek, beszédéből látjuk, hogy egészen tájékozott állapotainkkal, és szép állásában helyesen használja fel tapasztalatait. Szabó mint volt főhadnagy, mint a bécsúj-helyi tornavivő iskola kitűnő volt növendéke, s mint amateur vivómestere Győr város intelligenciájának és mint a sportirodalomnak jeles munkása méltán számot tarthat arra, hogy szavai figyelemben részesüljenek.

Itt közöljük Szabó beszédéből az ügyünkre vonatkozó részt:

Beszédemben főleg a testi nevelés kérdésével kívánok foglalkozni. A művelt népek erre mindig nagy súlyt fektettek, mert tisztában voltak azzal, hogy egészséges testben van egészséges lélek. Ámbár e szabály alól lehet és van kivétel, még sem lehet ennél általános igazságát kétségbe vonni, mert ezt a tapasztalat bizonyítja. Bizonyítja ez azt is, hogy a gyönge, gyakorlatlan szervek nem lehetnek alkalmas eszközei a léleknek. Mennyi egészséges akarat marad kivihetetlen a test gyöngeisége miatt! Ellenben az erős, edzett test kész eszköz a lélek céljainak megvalósításához. Szükséges tehát, hogy a testi nevelés párhuzamban haladjon a szellemivel. S vajjon így van-e nálunk is? Látszólag igen, mert hiszen van törvényünk, mely a tornaszatot a kisdetóvóktól az egyetemig kötelezőleg írja elő, de valóságban még nem elég gondot fordítanak a testi nevelésre. Készséggel elismerem, hogy e téren történt haladás, de azért a testi nevelés jelenlegi stádiuma még nem felel meg a célnak.

Általános a panasz a tanügyi körökben — nem is beszélve a szülőkről — az iskolai túlterhelés miatt. Már a 12—13 éves gyermek naponta mintegy 6 órát görnyed az iskola padján és azonkívül kap annyi tanulni, írni, rajzolni valót, hogy ez is majdnem ugyanannyi órát vesz igénybe. S ha ily gyermek elég szerencsétlen egy u. n. jó családhoz tartozni, ezen kívül zenét és idegen nyelveket kell tanulnia, a mi szabad idejének hátralevő részét majdnem teljesen igénybe veszi. Nem lehet tehát csodálkozni, hogy egész nemzedékünk elpuhul, elsatnyul és mivel testben törődött, a szellemi téren sem képes kellőképp haladni.

A tapasztalás bizonyítja és azért felesleges minden vitakozás, hogy a testi és szellemi erők fejlődése csak szakszerű gyakorlat mellett lehetséges; ellenkező esetben pedig visszafejlődik. Ez annyival inkább áll, minél fiatalabb az illető egyén. Világos tehát, hogy minél több gondot fordítunk a testi nevelésre annál erősebb, annál edzettebb és fenmaradásunkat annál inkább biztosító nemzedéket nevelünk. A testi nevelés és erőfejlesztés szerény véleményem szerint három fokozatban történhetik. A gyermekkor első felében alkalmas játékok és egyszerű szabad gyakorlatok által lehet a célt elérni.

A gyermekkor második felében körülbelül a 15-ik esztendőig megfelelő játékok és tornagyakorlatok által, természetesen beleértve a katonai rend- és szabadgyakorlatokat is. A harmadik fokozatban az említettek kivül, különös figyelmet igényelnek a sportnak azon nemei, melyeknek a gyakorlati élet szempontjából is van jelentőségük. Így például az uszás, a korcsolyázás, vivás, csónakázás, a biziklizés, esetleg a tűzoltói gyakorlatok. Tudjuk, hogy a czélszerű, szakszerű test-

gyakorlatok már a gyermekekben is a rendnek és a mértékletességnek az érzetét keltik, nemkülönben a bátorságot, a gyors felfogást, az elhatározási fejlesztik. Sokkal inkább áll ez azokra, akik sporttal foglalkoznak, a kiknek megjelenése az önérzetnek, a férfiaságnak benyomását keltik a szemlélőben. Ezen előnyök mellett a testiek sem maradnak el.

Ezen gyakorlatok mellett szabadabb a tüdő élénkebb a vérkeringés és az ez által élenyített friss vér egészséges anyagcserét tart fenn az idegekben és izmokban egyaránt és azokat megfelelően táplálja. Világos tehát, hogy az olyan egyén, a ki szerencsés volt, hogy az élet minden szakában a testgyakorlatot és a sportot kultiválhatta, ezen említett erkölcsi és anyagi erő tekintetében előnyben lesz az olyannal szemben, a ki ezt nem teheti. De nem csak ez a feladata a tornaszatnak, hanem főképen az is, hogy a föltételeket a szellemi képzések, a mennyire ezek az igazgatóságtól függnek. művelje és elősegítse. Ezt pedig az által lehet leginkább elérni, hogy ha testgyakorlatokon kívül oly mozdulatok végeztetnek, melyek a szellemi munkától fáradt agyat igénybe nem veszik, mondjuk, a mikor az pihentet. Tekintettel tehát az általam itt röviden jelzett előnyökre, csakugyan szükségesnek és kívánatosnak találnám, hogy a testgyakorlatokra még több gond fordítassék. A részletekre vonatkozólag bátor vagyok a t. Háznak a következőket figyelembe ajánlani.

Legyen a testi nevelés egységes, a célnak megfelelőleg szakszerű és ezen célból az egész országban néhány torna-tanfelügyelő alkalmaztatnék. A tornatanítók kiképzése szintén legyen egységes, egyöntetű és országos. Képeztessenek ezek is ki, nem úgy, mint eddig, privat, hanem állami tornatanító-képző intézetben és képeztessenek ki ne csak a tornaszatban, esetleg vívásban, hanem a többi sportnemekben is úgy, a mint ez külföldön történik.

Mielőtt a részletekben tovább mennék, ezen három pontban elősoroltakat kívánom röviden előadni. Tudjuk hogy a milyen előnyösen hatnak egyrészt a szakszerűen vezetett testgyakorlatok az erő fejlődésére és az egészségre: épen olyan károsak lehetnek azok a testi erőre és egészségre, hogyha azok tulhajtának és nem szakszerűen vezetettek, minek következtében azután ezek erő helyett sorvadást, egészség helyett pedig betegséget idézhetnek elő. Okvetlenül szükséges tehát, hogy a tornatanítók megfelelő elméleti és egészségtani kiképzésben is részesüljenek, hogy ezáltal képesek legyenek a gyakorlatokat a tanuló egyéniségéhez alkalmazni. Ez természetesen még nagyobb mértékben áll a tornatanfelügyelőkre.

A tornatanítók fizetését rendezni kellene. Tudtommal az algimnásiumokban 300 frt a teljes középtanodákban 7—8 száz frt fizatést kapnak; ilyen fizetés mellett nem lehet reményleni, hogy magasabb kvalifikációval bíró egyének vállalkozzanak ezen fontos feladatra. Nemkülönken alig lehetséges, hogy ezen tornatanítók tisztán a szakmájuknak élhessenek. Kvalifikáció gyanánt úgy vélem, legalább is érettségi bizonyítványt vagy tanítói oklevelet kell követelni.

Nagy gond fordítandó a katonai és rendgyakorlatokra, de különösen a játékokra. Nagyon jól tudom, hogy a játékok már jelenleg is gyakoroltatnak, csak hogy rendesen vagy torna órák alatt, vagy azok helyett. A torna és a játék igaz, kiegészítik, de nem pótolják egymást. Okvetlenül szükséges tehát, hogy nálunk is ép úgy, mint külföldön, a kötelező játékokra hozzassanak be.

A cirikuszi és ugynevezett akrobata-gyakorlatok

(Egy hang a szélsőbaloldalos: Fölöslegesek!) mert testgyakorlatokhoz tartoznak, épen nem fölöslegesek a test képzésénél, bár mellőzendők, mint olyan gyakorlatok, a melyek nagyon gyakran veszélyesekké válhatnak és a melyek nélkül is czélt lehet érni. Magam is szemtanuja voltam annak és ezért vagyok bátor ezt föl- említeni, hogy sajnos — nagyon sok esetben épen az ilyen akrobata-gyakorlatokra helyezik a fősúlyt csak azért, hogy a nem szakértő közönség bámulatát fel- költse. Már ezen szempontból is szükségesnek találnám én a szakfelügyeletet. A tornaversenyek sohasem köz- vetlenül az osztályvizsgálatok előtt vagy alatt rendezen- dők, hanem mindig a tanév végén és pedig a torna- tanfelügyelő jelenlétében. Nagyobb városokban, a hol több középtanoda van, lehetne évenként, kisebb váro- sokban pedig 4—5 évben egyszer miután ilyen torna- versenyt rendezni. De miután ilyen versenyek természetesen költséggel is járnak, szükséges az államnak, a társadalomnak és egyeseknek a támogatása is.

A középtanodák felsőbb osztályainak tanulói az említettem sportnemekben is gyakorolandók. E tekintet- ben bátor vagyok felemlíteni, hogy például Győrött a főreáliskolában, a hol a csónakázás sportját kultiválják, az igazgató, nemkülönben az egész tanári kar nem képes eléggé kiemelni és dicsérni ezen gyakorlatok szá- mos előnyeit a tanuló ifjuságra nézve. A városok fel- szólítandók, hogy adják meg végre a játszótereket. Akárhány helyen ezt még nem tették meg. Már pedig ez nagyon kívánatos volna. Kívánatos volna az is, hogy a játsszó teret lehetőleg közel jelöljék ki a városhoz, hogy a gyermekek azt igénybe vehessék. A tornacsar- nokok kibővitendők. E tekintetben is sok még a kívánni való nálunk. Gondoskodni kellene továbbá arról, hogy a tornaeszközök, a melyek nálunk Magyarországon gyár- tatnak, kiállják a versenyt a külföldiekkel. Jelenleg nem- csak, hogy nem állják ki, hanem még drágábbak is, és így az intézeteket abba a helyzetbe juttatják, hogy esetleg kénytelenek a szükségleteiket külföldről fedezni.

Különfélék.

Dr. Klamarik János államtitkár a vallás- és köz- oktatásügyi miniszteriumban, a középiskolai ügyosztály volt vezetője nyugalomba vonult — Wlassics Gyula közoktatási miniszter megleghangu bucsulevelet küdött neki, őszinte nagy köszönetet mondva a közoktatás terén negyvennégy esztendőn keresztül kifejtett buzgal- máért. A mi ügyünknek egyik lelkes harczosa, kitűnő munkása vonult jól megérdemelt nyugalomba, Klamarik személyében. Ő minden munkában, mely a testnevelést illette részt vett, nem volt egy verseny, egy rendelet, gyűlés, egy mozzanat a testgyakorlati reform ügyében, melyben Klamarik ne munkált volna közre. Az általa vezetett osztály végezett minden munkát mi a torná- zásra vonkozott. A tornatermek építési módjának meg- határozásában, a tornaversenyek rendezésében, a torna- reform ügyében, kirándulások érdekében tartott gyűlé- seken rendszeren ő elnökölt. Fáradhatlan munkaságot fejtett ki az utóbbi ifjusági versenynél. A kiállítási tor- nacsarnokot illető minden munkát Klamarik végezett maga és hogy a csarnok fellépült a miniszter jóindu-

ata után Klamarik legfőbb érdeme. A testi nevelésnek nyugalomba vonult bajnokára azonban mindenkor szá- mithatunk, mert érdeklődése ügyünk iránt még nemszünt.

Athletikai szövetség. Ma már oly általános kezd lenni a német rideg torna rendszerrel szemben az an- gol szabad sportok futás, járás, sulydobás, diszkoszve- tés, uszás, birkozás, ökölvívás, korcsolyázás, evezés, labdajátékok, vivás stb. utáni kedv és napról-napra oly sok hive támad ezen sportoknak, hogy a hazai egy- letek elérkezettnek látták az időt arra, hogy egyesül- jenek egymással egy hatalmas szövetséggé, mely a ma- gyar ifjuság testnevelésének ideáljáért egyesült erővel küzdjön és megnyerje ügyének az állam és a társada- lom támogatását. A Magyar Athletikai Club mely ezen szabad sportok nagy részét bevezette Magyar- országba, most gróf Andrássy Géza elnök, dr. Gerenday György alelnök és Stankovits Szilárd titkár aláírásával igen lelkes hangu felhívást bocsátott ki Magyarországra összes athleta, vívó, kor- csolyázó, tennls és egyéb egyleteihez, hogy a magyar testnevelés szent ügyét csatlakozásukkal is pártfogolják. Az egész művelt külföld elfogadta már az Angliából kiindult testgyakorlási rendszert, mely a szabad leve- göre utalja az ifjuságot, s ott valóságos társadalmi hatalmakká nőtték ki magukat az illető athleta szövet- ségek, melyek úgy a kormányok, mint a társadalom részéről rendkívüli anyagi és erkölcsi támogatásban is részesülnek. A Magyar Athletikai Szövetség alakuló közgyűlése f. hó 21-én lesz a M. A. C. ka- szinó helyiségeiben. (VIII. Szenikirályi-utca 22.)

Italo Santelli márczius 11-i vívóakademiája iránt általános érdeklődés mutatkozik. A budapesti mesterek és amatőrök színe java késznek nyilatkozott az aka- demian való részvételre megígérték részvételüket. Giral- dini, Gazzera itteni olasz mesterek, az amatőrök közül pedig Iványi Gyula a legjobb magyar vívó továbbá Balogh Bodog, dr. Porteleky László, Fery Oszkár, Bay Alajos és báró Bothmer Jenő honvédhuszár főhadnagy, ki általában mint a hadsereg legjobb vívója ismeretes. Ma érkezett távirat Florensből, hogy Santi Ceccherini a tavalyi nem- zetközi vívóverseny győztese szintén részt vesz az akademián s az olasz vívóművészet ezen büszkeségé- nek részvétele rendkívüli fényt és magas színvonalat fog kölcsönözni a mérkőzésnek.

A „Sport-Világ” szerkesztősége több fővárosi és vidéki sportegyesület hozzájárulásával 1897. aug. 8-án országos távversenyt rendez Budapest és Siófok kö- zött. (1081 km.) E verseny a Magyar Kerékpáros- Szövetség versenyszabályainak megfelelő nyílt verseny, melyben résztvehet az ország bármely gentleman kerék- párosa, ki 1897. évi augusztus 4-ének esti 7 óráig ebbeli szándékát írásban, három korona tét melléklése mellett a „Sport-Világ” szerkesztőségében, Budagest, VI. kerület, Andrássy-út 78, III. em. vagy a később megnevezendő bizalmi férfiaknál bejelenti. Verseny-díjak: Elsőnek arany-érem és tiszteledij, külön rekord-disz- jelvény, arra az esetre, ha a fennálló rekordot (4 óra 5 percz) megjavítaná. A második, harmadiknak, ne- gyediknek és ötödiknek nagy ezüst érem és tiszteledij. A hatodiknak, hetediknek, nyolczadiknak, kilencedik- nek és tizediknek nagy ezüst-érem. Az előzőekben jetzett díjazás fennáll minden esetben, rekordra való tekintet nélkül. Mindazoknak, kik a távot 6 órán belül kerekedik be, külön rekord érem. A „Sport-Világ” szerkesztősége rendező egyesületekkel egyetemben fentartja magának a

azon jogot, hogy a kilátásba helyezett s az előbbieken fel nem sorolt díjakat az egyesületek bizalmi férfiival egyetértőleg oszthassa el a nevezési-zárlat előtt.

A magy. tornaegyletek országos szövetsége legutóbbi igazg. ülésében vette fel a Budapesti Torna-Clubot tagjai sorába. A szövetség mely az utóbbi években mindinkább hanyatlott elnökének dr. Berzeviczy Albert urnak erélye és buzgósága folytán tespedéséből felocsudott, szakított az ósdi tradíciókkal és a korszerű reformot tűzte ki zászlójára A. B. T. C. a főváros és az ország egyik legtevékenyebb egyletének csatlakozása által a szövetség ereje nagymértékben növekszik, a mennyiben a szövetség által elfogadott új irány, az egylet által eddig oly sikeresen követett irányval teljesen meg egyezvén, lehetővé teszi, hogy utóbbi, erkölcsi erejének teljes súlyával a szövetség érdekeit előmozdítsa. A szövetség intéző köreiben érvényre jutott liberálisbb felfogás nemcsak a tornászat és atletika terén egyaránt jeles erőben bővelkedő B. T. C. nak biztosítja a nek legmegfelelőbb működési kört a szövetségben, de a népszerű testgyakorlás felkarolása általsók, a tornászatban gyengébb vidéki egyesületet is buzgóbb tevékenységre fog serkenteni megadván nekik az alkalmat hogy erejüket megfelelő módon érvényesítsék. K.

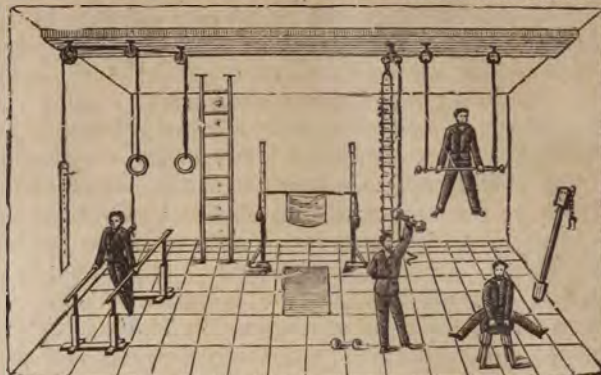
Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, VIII. kerület, József-körút 43

Első Magyar
VARRÓGÉP ÉS KERÉKPÁRGYÁR
R. T.
BUDAPEST.

Az 1896. évi ezredéves kiállításon haladásért elismerő oklevéllel kitüntetett

Gráner Pál első budapesti tornaszerekészítő.

Elvállal minden e szakba vágó munkát, egyleti helyiségek, iskolai tornatermek teljes felszerelését oly olcsó áron és jó minőségben, mely a versenyt bárkivel kiállja. 3-12.

Budapest, VI. ker., Angyalföld. Hunyady-út 77. szám.

Miloszavlyevics és Landthaler
műszerészek

Budapest, Hársfa-utca 35.

Hunnia kerékpár gyártók.

9-24

Mindennemű

varrógépek, kerékpárok

javitása és

MECHANIKAI MUNKÁK

elfogadtatnak és a legjutányosabban eszközöltetnek.

A cs. és kir. hadsereg a

„Continental-Pneumatik“-ról

következőleg nyilatkozik:

A gráci csász. és kir. katonai kerékpár-tanfolyam 1895/96 kizárólag a „Steyri osztrák fegyvergyár társulat“ „Continental-Pneumatic“-kal felszerelt gépeit használta.

Ugy a gépek, mint a pneumaticok tökéletesen kifogástalannak bizonyultak, dacára annak, hogy rossz utakon és kedvezőtlen időjárásnál igen erős használatnak voltak kitéve és az Önök pneumaticjai még ma is teljesen használható állapotban vannak.

Grác, 1896. évi december 18-án.

Matuschka s. k.

Magyar ruggyantaárugyár
részvénytársaság, Budapest.

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
Ferencz-körút 16. sz.
I. emelet 5 a.

Kiadóhivatal
József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Föv. Magyar Vivó-Egylet,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Első Vivó-Club,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet.
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.

Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet.
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-egylet,
Magyar Úszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,

Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet.
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.- Egylet
Quarnero csónakázó.-egylet.
Sátoraljauhelyi Korcs. Egyl.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár-Németi torna és vivót-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47.020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Egy tornatanár a bíróság előtt.

A legjelesebb tornatanárok egyikét a napokban a bíróság becsületsértés miatt 30 frt bírságra és az ítéletnek a lapokban való publikálására ítélte, mert az egyik rakonczátlanokodó VIII-ik osztályos tanítványát pálczával megütötte. Ez ítélet folytán azután a miniszterium az illető tanárt állásától az ügy befejeztéig ideiglenesen felfüggesztette.

Ezen esethez most nem szólunk semmit sem, mert a tanár fellebbezett és még a felsőbb bíróság ítélete hátra van. Azután az iskolai hatóságok, illetőleg a miniszterium is minden bizonynyal igazságosan itélni fog még a tanár felett. — De a felmerült esetből kifolyólag kötelességünknek tartjuk nézetünket igaz őszinteséggel elmondani a tornatanárokat oly közletről érintő ügyben.

Mindenek előtt magunk is azt tartjuk, hogy a tiltott büntető eszközöz, a botbüntetéshez nyuló tanár hibázott és e hibájáért méltó a büntetésre. De e büntetés őt csak mint tanárt illetheti és ennek ítéletére csakis a felettes tanügyi hatóság illetékes. Így fogják ezt fel a német bíróságok is és a tanár és tanítvány közt felmerült esetekben mérlegelik az iskolai élet törvényeit és szokásait is.

Lapunk két év előtti egyik számában közöltünk egy német bírósági ítéletet, mely a veréssel vádolt tornatanítót felmentette, mert „a tornatérien a tanítást vezető tanítónak joga volt a panaszos fiut a tanítást zavaró magaviseletétől eltiltania és ennek a tilalomnak egy kis fenytékek nagyobb nyomatókat adnia stb. Azóta több oly eset fordult elő Berlinben is, melyekről napi lapjaink is megemlékeztek, hogy a bíróság a tanárokat ily esetekben felmentette.

Természetesen az iskolai hatóságok az illető tani-

tót akár állásától is megfoszthatják, de ez nem a bíróság dolga. — Iskolai ügyekben felmerült vétségekben a bíróság csak akkor büntessen a polgári törvény alapján, ha az ügyet az iskolai hatóság viszi eléje, mikor már az iskola kibocsátotta kezéből emberét. Mit szólnának a szülők, ha mi tanárok dédelgetett csemetéiket a mind sürűbben előforduló csalás, lopás, sikkasztás, testi-sértés stb. eseteiben a bíróságnak adnók ki!

A tanár hibái felett ítélni az igazgató, a tanári kar, a tankerületi igazgatóság, a fenntartó testület végül a közoktatási miniszter. Ha e forumnak ítéletével nincs megelegetve a panaszos szülő, úgy fordulhat a polgári bírósághoz, hol azonban jogosan csak olyan bűnre kérhet büntetést, melyet az iskolai hatóságok nem büntethetnek eléggé.

Azért kifogásoljuk főleg ilyen esetekben a polgári bíróságok ítéletét, mert azokat az iskolai körülményeket, melyek egy botozást megelőznek, nem ismerhetik. Nemcsak a bíróságnak, de legtöbb tanárnak, igazgatónak sincs elég tapasztalata, hogy mit szenved el egy tornatanár egy fegyelmetlen iskolában az elkényeztetett és az iskolában is apjukra büszke tanítványoktól. Először is nem tornásznak, ha kedvük nincs, azután minden módon zavarják a tanítást. Mert a tornateremben a távol levő fiukat nem kísérheti mindig szemmel a tanár. A fecsegéstől az üvöltő lármáig kijut az olyan tanárnak, ki ellen egy osztály összebeszél. A bűnt a legtrikább esetben kapja csak tetten a tanár.

A kávéházba, vendéglőbe és még rosszabb helyekre szülői engedéllyel járó, sportot űző és az iskolai tornázást lenéző nagyobb tanulók előtt a torna órák unalmasak, ha nem szórakoznak a tanár bosszantásával. A tornateremben füttyölnek, verebeket eregetnek szét, a szereket veszedelmesen megrongálják stb. — Csoda-

azután, ha az ezer apró bosszantástól magából kikelt tanár magáról megfélelkezik és tettelegességre ragadtatja magát.

Nem minden tornatanár lehet megáldva báránytürellemmel, nem mindenkinek van olyan modora, hogy vagy fellépésével imponálni tudjon, vagy lelkületével megszerettesse magát. — A legtöbb tornatanár a testet, lelket egyformán rettenetesen ölő munkában betegesen idegessé lesz. Sok közeli szomorú példa mutatja, hogy a korai halál vagy téboly a sorsa épen a leglelküismeretesebb tornatanároknak, mert ezek minden áron jó eredményt akarnak elérni és munkájokban megfélelkeznek magukról és családjukról is.

A lelkiismeretes tornatanár idegeit a fegyelmezésen kívül a legnagyobb mértékben igénybe veszik a szertornázásban mindenkor előfordulható szerencsétlenségek. A balesetek pedig rendszeren az engedetlenség következményei. A meggondolatlan gyermek nem, de a szülő talán beláthatja, hogy gyermeke élete forog kockán a torna órákon, ha a tornatanár szavára nem hallgatnak a fiuk. — E szó lehet sokszor goromba, hibásan talán testi fenytéssel együtt járó, de lássa be a szülő, hogy ez gyermeke épsége, lehet, élete érdekében hangzott el.

A tornatanárokat e folytonos aggodás, e folytonos nehéz fegyelmezés rendkívül rövid idő alatt nem csak idegbetegékké, de aránylag rokkantakká is teszi. A most szokásos tornaversenyek egybe gyűjtik az ország tornatanárait két-három év múltán. Ekkor egymáson láthatják, hogy a hajdan athléta alakok mily rövid idő alatt sorvadnak öregekké.

Menekülni is akar mindenki a tornatanítástól. Egyes iskolafenntartó hatóságok, mint a székesfőváros maga is, az idősebb tornatanárokat fel is menti a tornatanítástól és képesítésüknek megfelelő tárgyak tanításával bizza meg. Ez nem csak humanus eljárás, de czélszerű is, mert így a tanárok tovább bírják a munkát és a tornatanítás is mindig friss erők kezében van. — Ugy de a csak tornára képesített és rendszeren ennek a pályának legjelesebb munkásai előtt ezen jobb jövő nem nyílik meg; ők e nehéz munkával keresik nagyon is szegényes kenyerüket halálukig. És most azt látjuk, hogy e keserű kenyeret is kiveszi a menthető hiba felett ítélő bíróság a túlbuzgalmában botlott tanár és családja kezéből. — Bár, hogy ilyen dolog Wlassics minisztersége alatt megtörténhessék, nem hiszszük, sehogy sem hihetjük.

Nem foglalkozunk a most hozott bírói ítélet indokaival, nem szólunk az illető iskolában történekről, nem ismertetjük sem a tanárt, sem a tanítványt, nem keressük, hogy a napilapok azon állításában mi igaz, hogy a panaszos szülő hiába keresett orvoslást az iskolai hatóságoknál, hanem csak általánosságban azt kérdezzük, hogy hová fejlődnek viszonyaink, ha ezután a tanulók igazait a bíróságnál keresik. — Hisz ilyen formán még az esküdtszék elé állítanak, ha a bizonyítványban egy tolvaj tanulóról azt írjuk, hogy erkölcs-

telen magaviseletű. De tovább megyek. A tanoncz iskolákban ujabban rendeletileg behozott házi fenyték gyakorlóját, az igazgatót becsületsértés miatt elítélheti a bíróság és ennek folytán az e rendeletet kiadó miniszterium állásától el is mozdíthatja.

A társadalomban oly ritka szép foglalkozás, mint a tanári, megkivánhatja, hogy minden munkása hozzá méltóan viselje magát, de viszont az állás tekintélye megkövetelheti, hogy csekélyebb botlásokért vele méltatlanul ne bánjanak. — Nemcsak a tanári tekintélynek, de az iskola tekintélyének romlására vezet a szóban forgó ítélet, melyet azonban nem tekinthetünk véglegesnek.

P. J.

A „Magyar Athletikai Szövetség“.

Az alapszabály-tervezetből, melyet a szövetség f. hó 21-ikén tartandó alakuló gyűlésen fognak tárgyalni, a fontosabb pontokat alább közöljük:

A szövetség czime: „Magyar Athletikai Szövetség.“
Székhelye: Budapest. Pecsétje Magyarország czimere a következő körirattal: „Magyar Athletikai Szövetség 1897.“
Rövidített jelzése: „M. A. S“.

A szövetség országos szövetség jellegével bir és működése kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

A szövetség célja és feladata:

- a) hogy a szababban való testgyakorlatokat előmozdítsa, fejleszsze nevezetesen a szorosan vett atletikát (futás, járás, sulydobás, ugrás, birkozás stb.), az atletikai labdajátékokat, (lawn-tennis, football, cricket, hockey, vízi polo stb.), az uszást, vivást, korcsolyázást és egyéb hó- és jégspportokat, az ökölvívást stb.;
- b) hogy egyöntetű és általános kötelező versenyes és játékszabályokat alkosson;
- c) hogy bajnoki versenyeket rendezzen, vagy azoknak rendezését engedélyezze;
- d) hogy különböző egyesületek közt versenyeket létesítsen;
- e) hogy előmozdítsa atletikai egyesületeknek alakulását;
- f) hogy a tagjait képező egyesületnek közös érdekeit előmozdítsa és hogy azokat bent az országban és külföldön képviselje;
- g) hogy az egyesületek közt felmerült vitás sportkérdéseket eldöntse.

Országos bajnoki versenyek kiírása és megtartása a szövetség jogát képezi; a rendezéssel azonban megbizhatja a szövetséghez tartozó egyesületeket is.

A szövetség tagjai olyan magyarországi sportegyesületek lehetnek, melyek az atletikai sport művelésével foglalkoznak.

A tagul belépő egyesületek vagyonukat, önállóságukat és általában belügyiek autonomiáját megtartják és házi versenyeket, helyi sportünnepélyeket tetszésük szerint és szövetségtől függetlenül rendezhetnek; rendezhetnek továbbá országos és más nyilvános versenyeket, sőt a szövetségtől nyert megbizás esetén bajnoki versenyeket is. De minden versenyre nézve, mely nem házi verseny, a szövetség versenyszabályainak megtartása kötelező, ilyen versenyek rendezése a szövetség tanácsának eleve bejelentendő s azok tervezete hozzájárulás végett neki megküldendő.

A szövetséghez tartozó egyesületek csak olyan hazai vagy külföldi országos, vagy nemzetközi versenyeken vehetnek részt, melynek feltételei a szövetség versenyszabályaival — az amatőr jellegre — elvi ellentétben nem állanak.

A szövetség tagjait tevő egyesületek a szövetség pénztárába következő díjakat fizetnek:

a) egyszer s mindenkorra 10 korona felvételi díjat;

b) minden megkezdett és bejelentett 50 tag után 20 korona tagdíjat.

A szövetségbe belépő minden egyesület a felvételi díjat és a tagdíjat a felvétel után azonnal, a következő évek tagdíjait pedig évenként előre, január végéig tartozik a szövetség pénztárába Budapesten befizetni.

Minden a szövetséghez tartozó egyesület köteles tagjai hiteles névsorát a tagdíjjal egyidejűleg minden év január végéig a tanácsnak beküldeni.

A pénzbeli kötelezettségeit a kitűzött határidőben nem teljesítő egyesület tagsági jogait mindaddig nem gyakorolhatja, míg tartozását ki nem fizette; jogában állván a szövetségnek követelését bírói uton is érvényesíteni.

A tagdíjával hátralékos egyesület, két eredménytelen felhívás után, a tanács által a szövetségből törölhető.

Minden a szövetséghez tartozó egyesület jogosítva van magát a közgyűlésen minden megkezdett és bejelentett 50 tagja után egy szavazattal, esetleg egy kiküldöttje által is képviseltetni. Valamely egyesület írásbeli felhatalmazással más szövetségi egyesület tagja által is képviseltesse magát.

A rendes közgyűlés évenként február hóban, Budapesten tartandó meg. A közgyűlést a tanács hívja össze s annak napját és helyét hirlapilag is közzéteszi.

A szövetségi tanács tagjai a következők: a szövetség elnöke, két alelnöke, titkára, pénztárosa, jegyzője és ezenkívül 9 tanácsstag, kiket valamennyit a közgyűlés választ meg egy évi időre; a 9 tanácsstag létszámának a szükség esetén beálló pótlására a közgyűlés által még 4 póttanácsstag is választandó.

A tanács székhelye Budapest s üléseit is Budapesten tartja. Érvényes határozathozatalára az elnökön kívül, a kit akadályoztatása esetén az egyik alelnök, esetleg a tanács egy más tagja helyettesíthet, hat tagnak jelenléte szükséges.

A tanácsi határozatok általános szótöbbséggel hozatnak. Az elnök szavazati jogát csak a szavazatok egyenlő megosztása esetén gyakorolja.

A tanács hatáskörébe tartozik:

a) a közgyűlés határozatainak végrehajtása;

b) a felmerülő kiadások utalványozása;

c) a közgyűlés előkészítése és összehívása;

d) egyesületek felvétele;

e) verseny- és játékszabályok megállapítása;

f) a szövetség mindazon teendőinek ellátása, melyek a közgyűlés hatáskörébe utalva nincsenek.

25 éves jubilemi jég ünnepély.

Bécs, 1897. február 18-án.

Falb jóslatára örömmel utaztam Bécsbe, hogy a „Training Eis Club“ által február 5-re hirdett 25 éves jég ünnepélyen részt vegyek, a híres jósló azonban ezuttal is csalódott; de én oly jól éreztem magamat abban a Hernalsi kedves „geschlossene“ Sport társa-

ságban, hogy a híres Engelmanféle $\frac{1}{2}^0$ fogyópontot jó ízűen kibőjtöltem. Február 18-án érte el végre a hőmérő ezt a pontot, a melynél már a 3400 □ méternyi asphalt alapu jég pálya biztosan jeget termel; de hogy? ez aztán a bécsi jégművészet! nappal vitorla vászon és deszka fedőkkel védik eső és napsugár ellen, este apróra zuzzák, utána méteres fatalpu czipőkkel éjjelen át simitgatják, hogy könnyebben és szilárdabban összefagyhasson; és ha a Thauwetter még is behatolna óriási gummi lapátokkal és szivattyúkkal azonnal levezetik a vizet a jégről. Csak is ily szakszerű kezelés mellett voltak képesek Engelman papa, Ede fiával, a 3 szoros Europai korcsolya bajnokkal és Bécs város mérnökével együtt 25 éven át, évenként átlag 60—80, sőt 1885—86-ban 100 napi korcsolyázást is biztosítani. Már ez maga nagy érdem, mely a 10 bécsi korcsolya egylet között egyedül áll; — hát még az a gyönyörű korcsolyázó női csapat, mely a jég táncz művészetét a kerek világon legmagasabb tökélyre emelte; az igaz, hogy az Engelmanféle pályán nemcsak az udvarlás, de a legszorgalmasabb iskolázás is napi, — illetve — esti programmon vannak. Este 7 kor jönnek a mamák bájos szőke csemeteikkel, hogy a két pálya közepén fekvő vendéglőben később megis vacsorázzanak.

Mily tündéri szép volt ez a 18-iki jelmez ünnep! 15-ik századbéli bécsi vásár volt a jelszó! Este 8 felé özlönlött be a tarka sereg, — persze köztük e sorok írója is, karján egy szőke hajú, fekete szemű „fin du Glob“ — Helénával! Félórai boldog corso után jöttek a mesteri produktiók. 12 női és 12 férfi — mondjuk a világ legjobb korcsolyázó párai! katona zenére a legnehezebb tánczokat lejtven. De még ezeknél is magasabb iskolát mutattak be Reininger k. a. Szabóné! szül. Engelman Krisztina többszörös győztesnő, Euler és Beranek urak. Ez a „Doppel Parlaufen“ óriási tapsot idézett elő.

9 $\frac{1}{2}$ órakor nagy Apotheosis! Engelman papa diszkocsin, mint ősi Neptun, kezében a történelmi jég öntöző kannával. Deputatiók, koszorúk, diszbeszéd után Engelman Ede jubileumi disz solója fejezte be az ünnepélyt.

Hogy miket mutatott be, azt a mi közönségünk is részben végig élvezhette a liget tävän, — de így valczerezni, „pirouetta-polkázni“ és csárdásolni még soha sem láttam őt.

Késő reggel, már a tánczteremből néztünk ki imárottjainkkal a tündöklő kis jég mezőre, el-el tünődve azon vajh! „Csak minden oly hamar el ne olvadna közöttünk!“

Kaiser Henrik bécsi sport szerkesztő társunknak ez uton mondok őszinte köszönetet szives kalauzolásiért és kívánom, hogy az ő derék korcsolya egyletük Engelmanékkal mielőbb kibéküljön. Ezt az igazí hasznos közös ügy kívánja!

Jules.

Pini, Santelli, Sestini, Volpini!

1897 márcz. 11. Redout.

No már uraim akárki mondja vagy írja tovább, hogy a mi ősi kardjaink — melyek Pini szerint is még 30 évvel ezelőtt a világ legelső és legrettegettebb fegyverei valának — mai napság, csak versenyzőink egyéni gyengeségeiből (?) nem képesek az olasz spádák felett győzedelmeskedni? — vagy hogy a Keresztessy iskola még mindig jobb volna? Pini, Greco, Conte,

Santelli, Sestini, Barbasetti, Tagliepietra, világhírű kardvívók iskolájánál? hát az keservesen csalódik. Mért? Itt a fényes példa Báró Bothmer Jenő huszár főhadnagy assantja Santellival márt 11-én a Redoutban! van e hazánknak? vagy tán a földtekén gyönyörűbb, magasabb, izmosabb, felkesebb és gyorsabb kardvívónk Bothmernél. Egy modern Kinizsi! — visszafojtott lélegzettel lestük minden mozdulatát, örült a lelkem azokon a villám sebes koponya hasogató vágásokon — már, már azt hittem, hogy Santelli leveretik! — igen ám, de a ravasz vívó olasz, mikor látta és érezte, hogy a tiszta jó magyar intenzív vágásokkal szemben nem boldogul, szórt biz az 4-szer egymásután és itt már Bothmer nyílt mellé állott, oly rapid és fedett volt a „ballastra szúrás.“

Hogy aztán Pini a világ bajnok, ez az ördögi kardvívó, hogy verekedett Bothmerrel? arról még irni is borzasztó! — egy Bothmernek fejevágásait, a vállánál másfél fejjel alacsonyabb Pini, hogy fogta fel térdpele? vagy az utolsó hihetetlen fejrepostját, milyen secundumszerű, de biztos parád után aplicálta? — a kik mondom mind ezeket láttuk? — és láttuk mint játszott a berlini mester Sestini, a mi legjobb amatőrünkkel Iványival — bizony, bizony könnyezve, de bizva a szebb jövőben mi is kénytelen kelletve hozzá fanyalódunk azokhoz a 4—5-ös olasz pengékhez és meggyorsítjuk lábaink és kezeinket megtanulunk jól fedve szűrni és mindenekelőtt lábainkra nagyobb gondot fordítani. Fel kell, hogy adjuk azt az ősi mondást, persze „helyből“ „üsd nem apád!“

Hogy az új methadussal mennyire vihetjük azt én legnagyobb lelki örömmel Dr. Porteleky és Mészáros jeles athlétáinkon tapasztaltam, kik Santellitől néhány hó alatt már is igen sokat tanultak. Nem pazarolják már vágásaikat és ugrásaikat hiába, mint a tigris jól kiszámított ballestrával ugranak ellenfeleikre vágnak és szurnak.

Ide még az aczél iznú Balog Bodog és legelső professional kardvívónk Rákosi Gyula kellenek még, hogy a már barátságosan egyesült magyar-olasz iskolának messze országokban is hírét vigyék.

Nem rég kaptam, a milleniáris vívó versenyünkről ismert rokonszenves milánói barátunktól Gellitől egy barátságos meghívást, hogy a májusi Genuai „Columbus“ vívási ünnepekre menjünk le.

Nem ártana mielőbb belejönnünk az olasz vívás és versenyrendezés összes „trükjeibe“ Andiamo!

Jules.

Tornajátékok a középkorban. *)

A torna név turnay szóból származik s béke idején rendezett harczjátékot jelent. Ily fajta tornajátéknál, mely rendszeren két küzdő között folyt, kevésbé igyekeztek a felek egymás életét kioltani, inkább mindegyik azon volt, hogy saját felsőbbtségét s ügyességét minél inkább előtérbe helyezze. Ily párviadaloknak legkezedtelegesebb formája már a germánoknál található, a kikről Tacitus mondja, hogy szabad idejüket harczjátékokkal szerették eltölteni. Állítólag a római gladiatorok párviadala is csak az ősnémet játékok utánzatai. A tulajdonképeni, többé kevésbé szabályszerű tornajáték a tizedik századból származik Kr. u. Ez időben kisebb-nagyobb csapatokban küzdöttek az ellenfelek. Ezt a harczmodort

*) A Lud. Ak. Köz.-ből.

a párviadalokkal ellentétben buhurtnak nevezték. A torna szó csak a 12-ik században jó használatba s béke idején rendezett tömeges harczjátékot jelent. A párviadalnak s a torna minden fájának főczélja az volt, hogy a nemes ifjaknak kedvező alkalmuk legyen a fegyverforgatás mesterségének elsajátítására. Ilyetén gyakorlatok eleinte lovagvárak magányában fejlődtek ki. Ezekben a győztes még nem nyer sem külső jelvényt, sem különös jutalmat; megleégszik azzal a büszke önérzettel, hogy személyes becsületének oltalmára biztosan forgatta fegyverét. A gyorsan elharapódzó udvari szellem a nőimádattal karöltve, egyrészt divatba hozta a lovagi tornajátékokat, másrészt üres ceremóniáknak szűk ösvényére terelte úgy, hogy ősi jellegük mindinkább elveszett. A lovag kedvelt hölgyének színeiben lépett sorompókon át; öltözetét, valamint a harci ménjének takaróját is heraldikai jelvények borították el. A győzőnek nemes asszonyok vagy leányok gyengéd kezei nyújtották az óhajtott jutalmat, mely rendszeren művészi pompával készült szövetekből vagy fegyverekből állott.

A 14-ik század végéig nem sokban különböztek a tornafegyverek a hadi öltözéktől. Főjelentősége volt a kissé vékony nyelű lovas-kopjának, melyet a római pilum módjára használtak. A küzdő vitéz nem annyira arra gondolt, hogy ellenfelét a nyeregből kiemelje, mi lehetetlenség is volt a lándzsának vékony nyele miatt; mindenki inkább arra törekedett, hogy az ellenfél vértjét áttörje s hogy rajta saját dárdáját szétzuzza. Csak a 13-ik században, mikor tömör tornalándzsákat ragadtak kezükbe a harczosok, próbálták meg heves rohamban ellenfelüket merész lökéssel a lóról letaszítani. Külön e czélből voltak alkalmazva a porondörök, kiknek tisztük volt az elkábult vagy megsebzett lovagot estében felfogni. E nélkül az iskolázott személyzet nélkül, mely mindannyiszor serényen végezte teendőjét, valahányszor veszély fenyegette a lebukó lovagot, sok vitéz élet eset volna áldozatul a lovagi kötelességnek és divatnak. A tornaöltözet azon korban bőr vagy vászon köpenyből állott, mely drága bársonydíszekkel, vagy ékes érclemezekkel volt borítva, továbbá vassodronyos ingből s nadrágból, háromszögű paizsocsakából, mely kisebb volt, mint a minőt a hadi katona viselt balkarján, a tarka díszű köcsögsisakból s végül a tornajátékok legfontosabb támadó eszközéből, a lándzsából.

Többféle lovagi harczjáték volt. Voltak olyanok, melyeknek napja ki volt tűzve s melyeken meghívott vendégek szerepeltek s voltak olyanok, melyek váratlanul találkozó lovagok s csatlósai közt játszódtak le; ez utóbbiak a vándortornajátékok. Minthogy egy-egy ily harczverseny egyértelmű volt egy tervszerű támadással, mely az utazót nyílt utakon feltartóztatta s a lovag kapzsiságát felébresztette, nagyon könnyen érthető, hogy a középkori utazó csak teljes hadi felszerelésben mert utnak indulni. A 14-ik század vége felé már nevezetes eltérés van a tornaöltözet s a hadi fegyverzet között. Mindenki iparkodik a hatást mindenféle szemfényvesztéssel növelni s így a harczverseny neveléses kedvtelésé fajul. Gyakran nehéz fegyverzetű lovagok otromba husággal lépnek a csatatérre. Ilyen husángos harczjátékok, melyeknél gyakran fakardokkal vívtak a díjért, életveszéllyel jártak, mert a főhöz simuló köcsögsisakra mért ütés az ellenfelet harczra képtelenné tette. Ez okból megváltozik a sisak alakja a békés harczjátékokban s inkább a gömbalak talál mind nagyobb és nagyobb alkalmazást. A mellvért eleinte keményre főtt bőrből készült s szegekkel gazdagon ki volt czifrázva; 1440 körül oly harci öltözet jó divatba,

mely a kilélegzés miatt a mellen, háton s a sisak falain át van lyukgatva s lényegesen különbözik a hadi vértől. A harci mén felszerelése is sokszor változik. A nyereg oly magasra emelkedett, hogy a lovas kénytelen volt inkább a kengyelben állva, mintsem ülve küzdeni; egyuttal a kengyel is fölfelé s oldalt úgy elterül, hogy a lovasnak lábait teljesen elföldi. A harczost vas öv öleli körül s erősíti a nyereghez, hogy a l. bukás minél inkább ki legyen zárva.

Változatossá teszik a tornajátékot a mindinkább megkedvelt gyalog-harczok, melyek már-már feledésbe mentek s különösen a ködös őskorban örvendtek nagy pártolásnak. Végtelen sokféle fegyvert használtak ezen gyalog viadalokban. A történet említést tesz görbe és hosszú egyenes kardokról, dzsidákról, buzogányokról, csákányokról, törökről, dorongokról, helmbartokról (helebárdok) sőt még cséphadarokról is. Egy sajtáságos fa-védőeszköz szolgál az ellenséges fegyver pengéjének felfogására vagy széttörésére. A gyalog harczversenyekben a 16-ik század mind nagyobb tömegeket léptet fel s épúgy mint a buhurtokban a harcias csatlósoknak egész raja lép a sorompókba; ilyen viadalokon a dongavért és rostélypánczél szerepelt. A párviadalokon a lovagok különös vértben jelentek meg, mely nagyobb biztosságot nyújtott s a lándzsás rohamokat hatásosabban verte vissza. A tornára felkészült lovag fegyverzetének több fontos része volt.

1. Első a hadi sisak a hozzátartozó sapkával, Ezen meredek sisakon meglehetősen lapos orom emelkedik; míg a homlokzat szemmel láthatóan előre nyúlik s az oromlap szélével a néző nyílást bezárja.

2. Egy sinvas, mely a vért elejének jobb oldalához van erősítve s a pánczélkampóig ívalakban húzódik, a vivő dárdának szolgál biztos helyéül.

3. A vivő tartsche, a paizsnek különös faja, melyet kenderből font kötelek erősítettek a vértnek bal részéhez; a kötelek a vértben furt lyukakon mentek keresztül.

4. A mellvértnek erősítésére szolgál alul a hasvédő lemez, mely szoros kapcsolatban van azokkal az abroncsokkal, melyeknek folytatásai a lábzacskók összevonására és kifeszítésére szolgáltak.

5. A vért hátulsó részéből indult ki egy kötényszerű nyulvány, mely a nyereg kápáján nyugodott.

6. A jobb kar felszerelését kiegészítette egy csomó, mely egyuttal a kéz hajlásait is védelmezte.

7. A bal alsó kar merev vason nyugodott, mely a kar védelmére szolgált.

Ez az öltözet is folyton változtatja alakját az egyes népek izlése szerint. A vivő dárda, az e fajta tornajátékokban egyedüli fegyver, puha fából készült, 3'70—4 m. hosszú volt. Felső része egy vas hüvelybe szolgált, melyből 3—4 csúcs tört elő. Ez a lándzsa alul megvékonyodik; feljebb nyelét vasgyűrű fogja körül, melyhez a jobb-kéz számára csavarokkal védő tányér van erősítve.

A döfő eszközöknek egyáltalán nem volt a lovagvilág tornajátékain biztosan megállapított jellegük; mint minden fegyvernem, ezek is kisebb-nagyobb változást szenvedtek, melyeket a helyi viszonyok s az európai népkeveréknek sajtáságos nemzeti tulajdonságai magyaráznak meg. A harczjátékoknak különös neme volt a roham-verseny („Rennen“), mely a 15-ik században tett földrészünk nyugati vidékein nagy körutat s mint-hogy mindenütt nagy kedveltségnek örvendett, csak-hamar elnyomta a komoly lovasviadalt. Míg az utóbbin elfogadott szabályok szerint foly a küzdés, addig a roham-versenyben a résztvevőknek szeszélye szabja meg a küzdelem rendjét. Ép azért a különböző fe-

jedelmeknek s előkelő nemeseknek udvarában oly változatoságra tett szert e harczjáték, hogy a roham különböző módjait teljesen megvilágítani nagyon nehéz. A Freidal, a középkori német lovagjátékok törvénykönyve többféle „Rennen“-t különböztet meg; említi a „Geschiftartschen-“ és „Geschiftscheiben-Rennen“-t. Az elsónél egy titkos készülék úgy működik, hogy ügyes dárdalökésre az ellenfél tartsche-ja a mellvértről leoldódik s egy csomó vasdarabbal a lovas feje felett lerepül; a másodiknál a védő korong, mely vaslemezből készült, helyén marad és csak a szanaszét repülő vasszilánkok árulják el a titkos rúgók működését.

A gyors futó rohamban azon volt mindegyik fél, hogy az ellenség tartsche-ját a bentórúdnak ügyes forgatásával helyéből kimozdítsa. A legveszélyesebb versenyjátékok közé tartozott a „Bundrennen“, mely nagyon emlékeztet a Geschiftrennen-re. Minthogy a lovas a tartsche alatt semmiféle védő vasat nem viselt, a tartschet pedig kiszámított döfással könnyen le lehetett helyéről döfni, az elégtelenül fedett felső test nagyon ki volt téve halálos sebesítéseknek. Csak az „Anzogenrennen“ kivétel; e harczjátéknál szoros csavarokkal erősítették fel a lovag paizsát. A lovag, ki teljes erővel vágatnit előre, dárdáját ellenfelének paizsához vágta s a lovas a földre terítette. Az egyszerű párviadalok s roham-lovagjátékok mellett, a 15-ik században s a 16-ik század elején nagy kedveltségnek örvendett a gyalogtorna, mely az ősi buhurtok szokásán alapult. Nem számítva néhány kisebb jelentőségű fegyveres viadalt, körülbelül 183 szabályszerű tornajátékról tesz a történet említést. Közülök egyik-másika a résztvevőknek nagy számával tűnik ki. Így Ruxner adatai szerint azon lovagjátékokon, melyet IV. Henrik császár 1193-ban Nürnbergben rendezett, a császáron kívül még 13 fejedelem, 29 gróf, 13 báró, 68 lovag, 497 nemes vett részt, nem is számítva azokat a grófokat, lovagokat és nemeseket, kik mint fejedelmi csatlósok jelentek meg a tornaünnepélyen. Ezen nagy ünnep fényét még 7 fejedelem-asszony, 13 grófnő és 148 delnő jelenléte emelte. Sajnos, ez ily fajta fegyvergyakorlatoknak néha-néha sok emberélet esett áldozatul. Így 1241-ben a neussi lovagtornán 100 lovag fuladt meg a portól és hőségétől. 1175-ben a lausitzi örgróf fiát Dietrichet gyilkolta meg ellenfelének dárdája ily harczjátékoknak veszélyes eseményei indították a római egyházat arra, hogy ezen veszedelmes játékok ellen tiltó szavát felemelje. E játékok azonban már annyira meggyökereszkedtek a középkori lovagvilág életében, hogy sem az egyházi átok, mely a harczban résztvevőket sújtotta, sem a pápai határozat, mely a harczban elesettektől a tisztességes temetést megvonta, nem tudott a lovagjátékoknak gátat vetni. Bármily komoly véget is ért azonban némely tornajáték, mégis sok mulatságos dolog tűzödött hozzá. Néha a küzdő vitéz fegyverzete vörös borral telt hólyagot viselt, melyet küzdelem közben felhasított, hogy a nemes asszonyokban azt a gondolatot keltse, mintha az ő tiszteletükre folya nemes vére.

A régi Istenitélet, melynél a vádlott gyalog küzdve, fegyverének szerencséjével bizonyította ártatlanságát, tévesen számítják a tornajátékok közé.

Mikor 1559-ben Párisban a Szt-Antal-kapu előtt I. Henrik egy gyalogtornában halálosan megsebesült, Franciaországnak csakhamar elment a kedve a czéltalanná vált harczjátékoktól; 1571-től fogva meg is szüntek ezek lassankint Európa többi részeiben is, minthogy az ez évben rendezett nagy tornajátéknak esett áldozatul sok vitézzel együtt IX. Károly élete.

Időzzünk egy kissé azon sokoldalú készülődésnél, mely a német tornajátékokat megelőzőle s kísérik figyelemmel ezen kedvelt lovagi multságoknak egyes részleteit. Alig volt örvendetes vagy fontos esemény akár a lovagi udvarban, akár a nyilvános életben, melyet ne emeltek volna fenyves, nagyobb stilű tornajátékok rendezésével. Gyors futárok száguldanak várról-várra, városról-városra, hogy a földes ur szomszédjait barátságosan meghívják azon ünnepekre, melyek a várkisasszonynak valamely ősi család nemes ivadékával leendő egybekelését fogják méltó díszszel körülvenni. Gazdag jutalommal térnek meg a követek, hozzák a meghívottaknak ígéretét, a kik feszült várakozással, édes izgalommal néznek a jövő napok elé. A várakon s a környék nagy birtokain már jó ideje élénk élet észlelhető, mely a magánynak különben szokott csendjét és nyugalmát kellemesen veri fel. A fegyvertárokban megvizsgálják s kiigazgatják a fegyvereket s harci szereket. De még csak a női termekben indul igazán az élet, a hol szorgos kezek diszöltözeteket készítenek lovakok, nők, apródok s egyéb cselédnép számára. A lovagvárak udvaraiban is sűrög-forog a nemes had, gyakorolja magát a küzdésben, míg ügyes apródok a kiszemelt tüzes tornalovakat idomítják fáradhatatlanul. Végre megérkezik a várva-várt ősz s meggyorsítja a várakónak serény munkáját, kik nehéz kísérettel s megszokott pompával indulnak utra. A kedvesen fekvő helynek ácsorgó lakossága ámulva köszönti a kisebb-nagyobb vendégszereket, melyek pompás méneken haladnak át az utcai tömegek között. A vendégszerető fejedelmeknek kimagasló vára csak kevés vendéget tud magába fogadni kényelmesen: a nagyobb rész a rendezők intézkedése szerint a városi polgárságnál nyer otthonias szállást.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

A Budapesti Torna-Club feb. 11-én tartotta idei negyedik házi versenyt, tagjai közül 36-an vettek részt a szabadgyakorlatokban, melyek 8 ütemű buzogány-gyakorlatok voltak. Iszer Kárcly vezényelte a sikerült és mutatós gyakorlatot. A szokásos csapatornázást négy szépen begyakorlott csapat mutatta be, úgy az előtornászok ak mint a résztvevőknek jól kiérdemelt tapsokat hozván jutalmul. Az est programjába szőtt versenyek rendkívüli érdeklődést keltek s bármely nyilvános viadalon is megállották volna helyüket meglepő eredményeikkel. Távolsugrással volt az első verseny, melyre 11 versenyző jelentkezett a klub legjobb erői közül. Régi force-ja a B. T. C.-nak a magasugrás s ezúttal is igazalta megérdemelt hírnevét e téren. Őt versenyző érte el az eddigi országos rekordot, mely 170 cm.-en állott 2 méter távolból. Sajó Béla, ki földről való ugrással 165 cm.-rel hazai rekordot tart, három egymást követő tiszta ugrással könnyen ugrotta át a 180 cm.-t, ezen győzelmével újabb rekordot teremtve. Réty Menotti a 170 cm.-t a régi iskola egy bámulatos szép ugrásával vitte. Páros lábbal a pálcza felett, azután hirtelen homorítással, igazán csak ő tud még ekkora magasságot ugrani! A 170 cm.-t átugrották még Kakas Gyula (a saját magasságánál 25 cm.-rel több!) a 86 kilós Bauer és Harsády; 165 cm.-t Sturza Hugó ért el, Pesky Vilmos 160-at, Guttmann, Fűspök, Malaky, Szűcs és Jambrits 150-et ugrottak a kedvezőtlen nekifutó daczára. A távolsugrás sikerült versenyét távolba való súlydobás követte (10 kg.-mos golyóval). 2½ méteres négyszögből 10 cm.-es deszkáról dobtak tizen. Réty Menotti versenyen kívül 8 m. 60 cm.-t dobott, míg a verseny győztese Guttmann Altréd lett 7 m. 45 cm.-es dobásával. Gillemot a második helyért való

döntésben szintén 7 m. 45 cm.-es dobással. A többiek eredménye: Horváth István 7 m. 20 cm., Bauer R. és Malaky m., Delling 6 m. 70 cm., Harsády 6 m. 50 cm., Pap László 5 m. 90 cm. A harmadik versenyre, birkózásra két pár állott ki. Guttmann és Fűspök közt 20 percnyi küzdelem után is eldöntetlen maradt a verseny Fűspök kezdő léteré kitűnt rendkívüli tehetségével s a nálánál erősebb és súlyosabb Guttmannal szemben sikeresen védekezett. Malaky és Delling volt a második pár, három összecsapás után Malaky lett a győztes. A bizkozás után rugódeszkával lovon szélébe bemutatott gyakorlatok következtek, melyekben ismét Réty Menotti tűnt ki ismert bravourjával. A versenyt kedélyes társas vacsora fejezte be.

S. V. után.

A Magyar Testgyakorlók köre m. hó 21-én tartotta dísz-tornáját Bokelberg Ede jeles vezetése mellett. A kitűnően sikerült szabadgyakorlatok után a szertornázás következett Hazai Mihály, Wibsek Ágoston és Sehey Ernő előtornázása alatt. Majd Cazzera Arthur vivómester tanítványai mutatták be az iskola vívást. A versenyek lefolyása a S. V. tudósítása szerint a következő volt: A kezdők számára 20 kg.-os rúd emelése (melltől fej fölé) és távugrás bakon át volt a verseny tárgya. Grünfeld Ede lett a győztes 44 tiszta emeléssel és 160 cm. távolugrással. A képzettek versenye magas korláton folyt, magasugrással kombinálva. Boros Mihály lett első szép korlát-tornázásával, míg a magasugrásban 155 cm.-t ért el. Róka János 170 cm.-t ugrott ugyan, de kevéssel elmaradt a korláton. Hazai Mihály és Friedmann Géza között holtverseny volt, az előbbi 145 cm.-t az utóbbi 155 cm.-t ugrott. Negyedik lett Sehwarz Mihály (150 cm.-t ugrás) s megközelítette Heller Béla (150 cm.-t). Míg az amerikai nyújtót felállították a haladók versenye számára, lovon több sikerült gulát produkáltak a jelesebb tornászok. A haladók magas nyújtó versenye Blum Dezső győzelmével végződött. Priesner Samu lett a második Kassovitz harmadik, Havas Lajos pedig negyedik lett Bruder Ignác előtt. Az est pièce de resistance-ja volt a nyújtó bemutatott több fokozatos gyakorlat. Valóban a legsikerültebb szám volt ez s nehéz volna itt kiválogatni a legjobbat, hisz Müller Dávid a pusztíthatlan régi gárda képviselője is ott volt a versenyben, de kifogástalanok voltak a legifjabb juniorok is. Találomra emeljük a főbb neveket: Sehey Ernő, Wilesek Ágoston, a Reiszmann ikrek, Hazai Mihály, Schwarz M., Heller Béla, Friedmann Rezső, Blum. Priesner s sok más jó erő tűnt ki. Az estét Hirschfeld Antal alelnök „díjkiosztó“ beszédje fejezte be, melyben a versenyzőknek és tagoknak szóló elismerés mellett különösen kiemelte Bockelberg Ede művezető tőrhét'én buzgóságát.

A „Budapesti Kerékpár Egyesület 1882“ minden más értesítés helyett ezuton adja tudtára a t. társ és sportegyletnek, hogy egyleti helyiségét az István főherczeg szállodából az „Arany sas“ szállodába VII. Csömör-ut 4 sz. tette át. A választmány nevében: Grünwald Bernát min. o. tan. elnök.

A „Magyar Athletikai Club“ választmány a „Wiener Athletiksport-Club“-nak az osztrák magyar bajnokságokra vonatkozó kiírását, mely a „Magyar Athletikai Club“ által előzetesen tett lépések daczára fentartott, a legnagyobb megbotránkozással utasítja vissza, a „Wiener Athletiksport Club“ nak eljárását teljesen jogtalannak és erőszakosnak minősíti, ellene a legnagyobb felháborodással tiltakozik, véleményét és tiltakozását Magyarország és a külföld összes sport köreinek is tudomására hozni s nevezet bécsi egylettel minden további összeköttetést megszakítani határozza. A M. A. C. e határozatot m. hó 27 én tartott választmányi gyűlésen hozta, melyhez minden magyar sportbarát hozzá járulhat. Csak azt sajnáljuk, hogy ily országos jelentőségű ügyben egy egylet tette meg a kellő óvást és nem az ország minden egylete. — A sikertelenség mely a M. A. C. fel-lépését érte, arra kellene, hogy ösztönözze egyleteinket, hogy e dologban egyöntetűen lépjenek fel, s legalább

azt tegyék lehetetlené, hogy magyar versenyző meheszen a bécsi versenyekre.

A „Magyar Uszó Egylet“ f. évi márcz. havában fogja rendes évi közgyűlését megtartani. A „Rudasfürdő“ téli uszodájában a tagok nagy szorgalommal trainiroznak; — úgy látszik, hogy az április 4-iki bécsi uszó versenyen többen fognak eredménnyel részt venni. Az egylet atletikai alosztálya sem tétlen, már a szabadban ütöttek tanyát. A tagok tetemesen megsaporodtak, óriási a harci kedv; a M. U. E. fehér sárga színei veszedelmesen fénylenek.

All right!

Pini lovag, a livornói tengerész akadémia vivótanára, kinek Thonescan párisi híres párbajvivóval tán komoly küzdelme leend! első sorban Arlow Gusztáv lovag, Erzsébet-körut 1-ső számú szép vivótermét látogatta meg. Volpini segédvivó-mester, a kis Kölber fiuval tör-iskolát mutatott, Pini örömeben csókokkal halmozta el a csemete vivót. A champagne-ádnál Pini lelkes felköszöntőt mondott a bátor és bájos magyar hölgyekre. (Neki is gyönyörű szőke savojai felesége van.) Ha Arlow le megy hozzá Livornóba, úgy tisztelére akadémiát rendez — mondá ő — ezt a mindig lovgias és jó vivó Arlow Gusztáv meg is érdemli!

Az Athletabál rendező bizottsága f. hó 4-én tartotta záróülését, mely alkalommal Krepelka O. Béla, a bál titkára, hosszabb előterjesztésben számolt be a tisztikar és bizottság háromhavi működéséről. A bál erkölcsi sikeré mellett az anyagi is megfelelő: 1365 frt 42 kr. tiszta jövedelem a 2655 frt 88 kr.-nyi kiadás daczára. Ehhez járulnak a felülfizetések, összesen 315 frt, melyben Gróf Karátszonyi Jenőné, a bál ladypatronesse, 200 frtján kívül Frigyes főherceg Szász Góburg-Góthai Fülöp herceg, továbbá a főpapság és főrangú világ több tagjának felülfizetése szerepel.

Vivóakadémia. Vivóakadémiát tartott f. hó 11-én este az atletikai klub pártfogása mellett a klub jeles vivómestere, Santelli Itálió a vígadó nagytermében diszes, nagy közönség jelenlétében. A nézők közt a mutatványok elejétől végig ott láttuk Szilágyi Dezsőt, gróf Széchenyi Imrét, Berzeviczy Albertet, Kossuth Ferenczet, Gromon Dezsőt, Rohonczy tábornokot, Kucsera őrnagyot, Rohonczy Gida, Baranyi Ödön, Meszlényi Lajos, Bolgár Ferencz képviselőket. A nézők közt a főváros sok szép hölgye is tapsolt a mindvégig érdekes mérkőzéseknek. A vivópárok közt a vágásokat nem számlálták, mert nem versenyben küzdöttek a vivók, hanem csak az iskolákat és a szép vivást mutatták be Santelli legkitünőbb tanítványai s a külföldi mesterek. Az iskola-vívásban a mesterrel Hállay Béla, Toth László és Porteleky László vívtak. — Különösen szépen vívott Porteleky. — Az assanvívásban tíz pár küzdött. Kiváló haladást tapasztaltunk Mészáros Ervinnél, ki most bal kézzel vívott szépen, úgy karddal, mint törrel. — A régi gardából Iványi Gyula és Bothmer br. henvédhuszár főhadnagy arattak legtöbb jól megérdemelt tapsot. De a fiatalabb vivók közt is kitünő vivóknak bizonyultak: dr. Rózsa Ferencz (a M. U. E. Vivó kör tagja), Boronkay Dénes (M. A. C.) Gáspár Artur (Arlow iskolájából), Kovács László és Molnár Mór. — De most jövünk az est legérdekesebb pontjához, a nagy mesterek mérkőzéséhez. Santelli vívott először törre, aztán kardra Olaszország egyik legkitünőbb mesterével, a livornói Caval. Pini Eugenioval. A már kopaszodó mester az ifju Santellinek igazi ellenfele, gyors, ravasz, szellemes vivó. A közönség lelkesen tapsolta a vivókat, kik között a babér

az idősebb mestert illeti, de Santelli büszke lehet vivására. Veronából Volpini Attiló jött le a mérkőzésre, és ifju, tüzes vívásával sok elismerést aratott, de még jelesebb vivó Sestini Luigi Berlinből. A mi vivóinkból a mesterekkel csak Iványi és Bothmer vívtak szépen, de nem dicsőségesen, egyikük sincs olyan jó gyakorlatban, mint a kiállítási versenyen voltak. A sikerült verseny rendezéséért elismerés illeti a M. A. Clubot és kedves mesterét, Santellit, Á verseny befejeztével számosan részt vettek a társas vacsorán, hol a külföldi vendégeket igazi magyaros szíveséggel ünnepelték vivóink.

A Magyar testgyakorlók köre folyó hó 27-én szombaton este 7 órakor tartja meg X. rendes évi közgyűlését a Markó-utcai gymnasiumban levő helyiségében. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés előterjesztése. 3. Pénztári és számvizsgáló bizottsági jelentés előterjesztése. 4. Az 1897. évi költségelőirányzat megállapítása. 5. 2. Alelnök 24. választmányi és 6. póttag választása és a számvizsgáló bizottság kiküldése. 6. Esetleges indítványok. A kör e napokban szintén megalakította „Foot-Call“ osztályát és így kilátás van rá, hogy az idej sportversenyeken az egyletek által a legujabban felkarolt játék nagy szerepet fog kivívni magának.

Dijlovaglás, díjugrás és jeu de barre. Az országos magyar gazdasági egyesület az előző évek szokásaihoz híven a f. évben is rendez a lötenyésztés emelésére alakult részvénytársasággal karöltve díjlovaglást, díjugratást jeu de barret. — E versenyek május 12-én d. u. 2 órakor fognak a „Tattersall“-ban megtartatni. — A rendező-bizottság, a következő urakkal alakult meg. Elnök: Csepei Zoltán Elek nyug. altábornagy, tagok: gróf Andrássy Sándor, Antosch Ede ezredes, Dóry Jenő-Förster Géza, dévaványai Halassy Pál ezredes, Haldenthaler Miksa százados, Hoffmann Lipót százados, Kis, faludy Sándor, Kovács Sebestyén Endre, Luczenbacher Miklós, Polkó Henrik tábornok, gróf Szapáry Iván, gróf Széchenyi Aladár, ifj. gróf Széchenyi Imre. — Titkár Jeszenszky Pál.

A „Magyar Athletikai Club“ csónakdájában már megkezdődött az evezés. A szép idő már több tagot csalt ki az eddig az upesti kikötőben lévő csónakdába. A legutóbbi vasárnapon egy négyes csapat tette első útját; Dobák Emil pedig szorgalmasan skiffel s már is több kisebb-nagyobb kirándulást tett. A rendszeres evezés azonban márcz. 10-étől kezdődik, a mennyiben ekkor kötöttek ki a csónakházat új helyen a Császárfürdő előtt a székes főváros által átengedett, a Hunniától a hajó állomásig terjedő, szép területet még a tavasszal parkírozni fogják és tennis pályát készítenek. Már tervbe vétetett egy nagyobb szabású parti ház építése is, miután a tagok oly szép számmal gyűlnek, hogy a kezdetben nagyok hitt uszó ház már is kicsinynek bizonyult.

Barátosi Porzolt Gyula, mint a „M. U. E.“ elnöke, Bécsből a következő levelet vette. Igen tisztelt einök úr! Van szerencsém értesíteni, hogy 4 hét óta itt Bécsben lévén nagyon érdeklődöm az uszó sport iránt. A Bécsben ápr. 4-én megtartandó verseny, nagyon érdekesnek ígérkezik. A Vaterpolo bajnokságra már nagyban készülnek, de a többi versenyekre is tréniroznak az ausztriabeliek azt állítják, hogy Gräftl és Guttmant, Wahle le fogja verni? utóbbi szorgalmasan tréniroz, az 1609-et, 29-en belül úsza? Minden esetre jó lenne, ha az úszók lent rendszeren gyakorolnának. Egy junior egész bátran feljöhetne, mert itt alig vannak, (az april. versenyre). — Nagyon örvende-

nék, ha abban a szerencsében részesülnék az elnök urat ápr. 4-én itt bécsben üdvözölni, mely tisztelettel, kész köteles hiva. *Giovanni.*

Kacsázás a velencei tavon. A fehérmegyei velencei tónak Gárdonyi községi része az egyedüli, hol csekély díj lefizetése után mindenki hozzájárulhat az igazi vízi-vadászat élvezetéhez, mert a nagy tó többi része uradalmakhoz vagy egyes vadász urakhoz tartozik. A gárdonyi vadászati jogot Boné Gyula birtokos bérelte ki és gondoskodott, hogy csónakok, szállások mindenkor a vadászok rendelkezésére álljanak. A vadászatra vonatkozó minden felvilágosítással szívesen szolgál Boné ur megbízottja Horváth Dezső gárdonyi birtokos. Mint halljuk, már is nagy mennyiségű kacsát tartózkodik a tavon.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, VIII. kerület, József-körút 43

Miloszavlyevics és Landthaler
műszerészek

Budapest, Hársfa-utca 35.

Hunnia kerékpár gyártók.

9-24

Mindennemű

varrógépek, kerékpárok

javítása és

MECHANIKAI MUNKÁK

elfogadtatnak és a legjutányosabban eszközöletnek.

A cs. és kir. hadsereg a

„Continental - Pneumatik“-ról

következőleg nyilatkozik:

A gráci csász. és kir. katonai kerékpár-tanfolyam 1895/96 kizárólag a „Steyri osztrák fegyvergyár társulat“ Continental-Pneumatic-kal felszerelt gépeit használta.

Ugy a gépek, mint a pneumaticok tökéletesen kifogástalannak bizonyultak, dacára annak, hogy rossz utakon és kedvezőtlen időjárásnál igen erős használatnak voltak kiéve és az Önök pneumaticjai még ma is teljesen használható állapotban vannak.

Grác, 1896. évi december 18 án.

Matuschka s. k.

Magyar ruggyantaárugyár

részvénytársaság, Budapest.

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank t. cz. részvényesei az 1897. év márczius hó 23-ik napján, déli 12 órakor a bank helyiségében (V. Nádor-utca 7. sz. a.) tartandó

XXVIII-ik rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1896. évi mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása iránt.

A részvények letehetők:

Budapesten: a bank főpénztáránál (V. Nádor-utca 7. sz. a.) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál.

Bécsben: az Union-Banknál.

Párizsban: a „Société générale pour favoriser le développement du Commerce et l'Industrie en France“ című banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata.

20. §. 10 teljesen befizetett részvény vagy 20 részvény jegy tulajdona egy szavazatra jogosít.

21. §. Részvényesek, kik szavazó jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összeülte előtt legalább 8 nappal, részvényeiket tértívny mellett letéteményezni.

A letéteményezés a bank pénztáránál, vagy más, a hirdlapokban kijelölt helyeken eszközölnöd.

22. §. A szavazójog személyesen vagy meghatározott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényeseknek adható.

Testületek intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt ha azok különben részvényesek nem volnának is.

Azoknak, kik szavazó jogukat igazolták, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló jegyek adatnak ki.

A részvények a részvényes által sajátkezüleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzálog-Hitelbanknál 1, minden egyéb letéthelyen 2 példányon bejegyzendők.

A letévő a letett részvényekről tértívnyt nyer és a részvények annak idején, a közgyűlés megtartása után, csakis ezen tértívny visszaadása mellett, fognak neki kiszolgáltatni.

Az 1896. évi mérleg és jelentés 1897. márczius hó 15-étől kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésre áll.

M e g h i v á s

a Magyar leszámitoló- és Pénzváltó-Banknak

1897. márczius 21-én déli 12 órakor saját helyiségeiben (V. ker. Dorottya-utca 6. sz. a.) tartandó

XXVII. rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. évi üzletről.
2. Az 1896. évi számadás és mérleg előterjesztése és az igazgatóságának a megállapítandó osztalékra vonatkozó indítványa.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészített évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok megvizsgálásáról.
4. Ezen tárgyak, nemkülönb az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény fölötti határozat.
5. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felhivatnak, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeikkel, a még le nem járt szelvényekkel együtt, legkésőbb f. évi márczius 18-ig a társaságnál Budapesten, vagy az Union-Banknál Bécsben letéteményezzék.

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1897. márczius 13-tól kezdve a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésre áll.

Budapest, 1897. márczius 3-án.

Az igazgatóság.